

Fons NGEU. Set eixos per impulsar l'economia de la regió metropolitana de Barcelona

Gener de 2021

Introducció de Xavier Vives

Professor d'Economia, IESE Business School,
director acadèmic del Public-Private Sector Research Center

Índex

Recuperació de l'economia metropolitana i fons europeus.....	4
Introducció.....	8
1. Context.....	10
2. Enquesta.....	14
2.1 Projectes prioritaris i NGEU.....	14
2.1.1 Energia.....	14
2.1.1.1 Generació i emmagatzematge.....	15
2.1.1.2 Aplicacions energètiques.....	16
2.1.2 Digitalització.....	17
2.1.2.1 Competitivitat de l'economia.....	18
2.1.2.2 Infraestructures digitals.....	19
2.1.2.3 Formació digital.....	20
2.1.3 Recerca i transferència de tecnologia.....	22
2.1.4 Mobilitat.....	26
2.1.5 Urbanització i habitatge.....	29
2.1.5.1 Urbanització.....	29
2.1.5.2 Habitatge.....	30
2.1.6 Salut.....	31
2.2 Reformes administratives i legals.....	33
2.2.1 reforma de la Llei de Contractes del sector públic.....	33
2.2.2 Coordinació entre ministeris i administracions públiques que gestionen els fons.....	34
2.2.3 Simplificació del sistema de gestió i justificació de projectes.....	34
2.2.4 Digitalització de l'Administració.....	35
2.2.5 Increment i millora de la capacitat dels treballadors públics.....	35
2.2.6 Reforma fiscal per crear incentius adequats.....	36
2.2.7 Millora dels processos d'avaluació de la inversió pública en infraestructures considerant criteris de retorn econòmic i social.....	36
2.2.8 Reforma del finançament de recerca i universitats.....	36
2.2.9 Reformes per facilitar la rehabilitació i la construcció d'habitatge social.....	37
2.2.10 Reformes del sector de la salut.....	38
2.3 Selecció de projectes.....	40
2.3.1 Centralització o descentralització.....	40
2.3.2 Paper de la comissió d'experts.....	41
Annex I.....	44
Annex II.....	44

Agraïments

Aquest document ha estat elaborat pel [Public-Private Sector Research Center](#) (PPSRC) – IESE Business School a partir de la informació aportada per entitats de diversos àmbits professionals com a resposta a una enquesta qualitativa realitzada durant el mes de novembre de 2020. L'objectiu principal de l'enquesta era conèixer propostes de projectes d'inversió en diferents àmbits sectorials a la regió metropolitana de Barcelona que permetin impulsar l'economia de la regió metropolitana de Barcelona (RMB), així com les reformes administratives necessàries que cal adoptar per tal de poder accedir als fons del Next Generation European Union (NGEU).

Les associacions, organitzacions i institucions que han participat en l'enquesta han estat:

1. [22@Network Barcelona](#). Sr. Enric Urreta, president
2. [ACCIÓ](#). Sr. Joan Romero, conseller delegat
3. [Barcelona Institute of Science and Technology](#) (BIST). Prof. Andreu Mas–Colell, president
4. [Barcelona Global](#), Sra. Aurora Catà, presidenta, i Sr. Mateu Hernández, director general
5. [Centre de Cultura Contemporània de Barcelona](#) (CCCB). Sra. Judit Carrera, directora general
6. [CERCA](#). Dr. Lluís Rovira, director
7. [Cercle d'Economia](#), Sr. Javier Faus, president, i Sra. Mercè Franquesa, secretària general
8. [Col·legi d'Aparelladors](#). Sr. Celestí Ventura, president
9. [Col·legi d'Arquitectes de Catalunya](#) (COAC). Sra. Assumpció Puig i Hors, degana
10. [Col·legi d'Economistes de Catalunya](#) (CEC). Sr. Anton Gasol, degà
11. [Col·legi / Associació d'Enginyers Industrials de Catalunya](#) (EIC). Sr. Jordi Renom i Sotorra, president, i Sr. Josep Canós, degà
12. [Eurecat Centre Tecnològic de Catalunya](#). Sr. Xavier Torra, president
13. [FemCAT](#). Sra. Elena Massot, presidenta, i Sra. Teresa Navarro, directora general
14. [Fira de Barcelona](#). Sr. Pau Relat, president
15. [Fundació BEST](#). Sr. Joaquim Coello, president
16. [Fundació Hàbitat3](#). Sra. Carme Trilla, presidenta
17. [IS Global Institut de Salut Global de Barcelona](#) (ISGlobal), Dra. Joana Porcel, Research Manager
18. [Instituto de Empresa Familiar](#) (IEF). Sr. Marc Puig, president, i Sr. Juan Corona, conseller acadèmic
19. [Mobile World Capital Barcelona](#) (MWC Barcelona). Sr. Carlos Grau, CEO, Marta Portales, European Projects Coordinator, i Jordi Arrufi, Digital Talent Programme
20. [Port de Barcelona](#). Sra. Mercè Conesa, presidenta
21. [Societat Econòmica Barcelonesa d'Amics del País](#) (SEBAP). Sr. Miquel Roca, president, i Sr. Joan Majó, comptador
22. [Universitat Autònoma de Barcelona](#) (UAB). Dra. Margarita Arboix, rectora
23. [Universitat Pompeu Fabra](#) (UPF). Dr. Jaume Casals, rector

Des del PPSRC volem agrair-los la seva participació.

Recuperació de l'economia metropolitana i fons europeus

Xavier Vives¹

Hi ha un cert consens que la recuperació de l'economia de l'RMB, de Catalunya i d'Espanya ha de passar per inversions i reformes que aixequin la productivitat avançant cap a un món més inclusiu i més respectuós amb el medi ambient. Des de la perspectiva de Barcelona, cal buscar un nou equilibri entre el turisme, el sector immobiliari i la resta del sector serveis amb les noves indústries netes en un món cada vegada més digital, i una integració de la cultura en el renaixement de Barcelona. Per això cal dissenyar una estratègia on el capital humà, la recerca i la innovació siguin l'eix vertebrador. Després de l'impacte de dues crisis formidables, la primera, arrel de les hipoteques *subprime* entre 2007 i 2009 i la crisi del deute sobirà a Europa a partir del 2010, i, la segona, la crisi induïda per la Covid-19, i d'anys de manca de projecte col·lectiu i de govern efectiu, Barcelona i l'RMB estan exhaustes i miren el futur amb incertesa i el cor encongit. La crisi sanitària ha posat al descobert la fragilitat del model inercial basat en el turisme massiu i l'activitat immobiliària. Veiem ara com es desertitza el centre de la ciutat quan les botigues dedicades al turisme massiu tanquen després d'haver pres el lloc de botigues tradicionals que donaven personalitat a la ciutat.

El 21 de juliol de 2020, el Consell Europeu va arribar a un acord sobre el marc financer plurianual (MFP) de 2021-2027 i la creació del programa Next Generation EU (NGEU). L'objectiu és ajudar els països de la Unió Europea a fer front a les conseqüències de la pandèmia i finançar els plans de recuperació per a un creixement sostenible.

Els fons NGEU es dedicaran a finançar projectes presentats pels estats membres a través d'un Pla de Reconstrucció i Resiliència mitjançant subvencions i préstecs. Els projectes presentats només es finançaran si són coherents amb les recomanacions de la Comissió Europea en el marc del semestre europeu. Les reformes principals que ha d'afrontar l'economia espanyola són la sostenibilitat del sistema de pensions; la reforma del mercat laboral amb l'objectiu de reduir l'elevada taxa d'atur estructural, l'atur juvenil i la dualitat entre indefinits i temporals, i l'avançament en la unitat de mercat. El fons més important és el Mecanisme de Recuperació i Resiliència (MRR), que té com objectius promoure la cohesió econòmica, social i territorial de la UE, enfortir la resiliència dels estats membres, mitigar les repercussions socials i econòmiques de la Covid-19 i recolzar les transicions energètica i digital. Aquest fons només finançarà despeses no recurrents que suposin un canvi estructural per a l'economia i tinguin un impacte a llarg termini.

¹ Xavier Vives és professor d'Economia i Finances a l'IESE Business School i director acadèmic del PPSRC.

Per impulsar el debat sobre la utilització dels fons NGEU i conèixer quins són els projectes i les reformes crítiques per a la recuperació de l'economia de l'RMB es van plantejar a associacions, organitzacions i institucions representatives les tres qüestions següents:

- En el seu àmbit, quins projectes del sector privat, del sector públic i de col·laboració públicoprivada creu que s'han de prioritzar i, d'aquests, quins creu que poden ser susceptibles de ser projectes a proposar en el marc dels NGEU?
- Quines reformes administratives i legals haurien d'acompanyar els projectes per tal que fossin executats amb èxit?
- Com valora l'anunci del president Sánchez que la selecció, el seguiment, l'avaluació i la coordinació dels projectes a presentar estigui centralitzada a la Presidència del Govern d'Espanya? Quin paper podrien tenir comissions d'experts independents?

Les respostes a l'enquesta suggereixen set grans línies d'actuació que poden finançar els fons europeus. Es distingeix entre els projectes que afecten la producció i la productivitat, com pot ser el gran projecte entorn del vehicle elèctric; els projectes que afecten el consum, com pot ser l'estalvi energètic en els edificis o la mobilitat sostenible, i els projectes que tenen un alt component social, com ara les reformes en el camp de la salut i l'impuls a un parc públic d'habitatge de lloguer. El fil conductor és la capacitat transformadora dels projectes tal com mana la UE.

La primera qüestió a abordar és la destinació dels fons en diferents eixos transversals. El primer eix és la transició energètica o verda en l'horitzó d'una Europa amb zero emissions el 2050, on es proposa augmentar la generació d'energia amb fonts renovables i la rehabilitació d'edificis, la qual cosa ha de permetre millorar l'eficiència energètica. El segon eix és la transició digital incorporant les noves tecnologies a la societat, als processos productius, tant a la indústria (pimes, indústria 4.0) com als serveis, incloent-hi l'Administració pública. El tercer eix és l'educació i la formació en l'ús adequat de les noves tecnologies digitals, tant en etapes inicials com en reciclatge de professionals. El quart eix és el suport a la recerca i la innovació. Aquí, les polítiques d'atracció i retenció de talent són crucials, junt amb una millora substancial de la transmissió del coneixement des de la universitat i els centres de recerca a les empreses. Aquests eixos s'han de concretar en l'impuls al creixement empresarial i l'ecosistema de les *start-ups*, per tal que modernitzin i facin augmentar la dimensió de les pimes (incloent-hi l'eliminació de barreres al creixement i mesures fiscals que premiïn la cooperació i les fusions entre empreses). El cinquè eix és la col·laboració públicoprivada. El sector públic pot aportar infraestructura, recerca bàsica i fortaleza de balanç per a projectes amb resultats a llarg termini i, el sector privat, innovació, gestió del risc i solucions comercials. En infraestructures, les mancances en rodalies i els retards en la posada en funcionament en instal·lacions bàsiques són notoris. A més, cal reforçar les capacitats logístiques de l'RMB. Destaca la necessitat d'ampliació de les infraestructures sanitàries (Hospital Clínic, Vall d'Hebron i Hospital del Mar) i d'aquelles destinades a la recerca. El sisè eix és la necessitat de la governança metropolitana per resoldre els grans problemes de mobilitat, prestació de serveis, desenvolupament urbanístic de zones infrautilitzades per generar nou habitatge, oficines, centres de recerca i espais verds i impulsar

l'activitat econòmica a l'àrea metropolitana. Es planteja un impuls a la cultura mitjançant la creació d'aliances entre els principals actors (MNAC, MACBA, CCCB, Museu Picasso, Fundació Miró) i també institucions de recerca. Així mateix, aquest impuls ajudarà a configurar un nou model turístic. Finalment, *last but not least*, està l'eix de polítiques de millora de l'equitat, tant en el camp de l'educació com de l'habitatge, per tal que ningú es quedi enrere. En particular, es posa èmfasi en la promoció de lloguer social per solucionar la manca d'habitatge assequible.

Hi ha dos grans sectors on convergeixen moltes de les mesures proposades. En el sector de la salut coincideix la necessitat d'una inversió més gran per millorar la infraestructura i retenir talent, i donat l'impacte que la digitalització pot tenir, l'ús de la intel·ligència artificial i la robotització pot ser molt important. A més a més, amb l'objectiu de millorar l'eficiència en la provisió dels serveis sanitaris cal plantejar-se la possibilitat d'integrar la gestió sanitària des de l'educació i l'atenció primària, fins a l'hospital d'aguts i els centres sociosanitaris. I també en el sector turístic, que, donada la seva gran importància, s'ha de reconvertir mantenint l'activitat i l'ocupació, aprofitant les noves tecnologies i desenvolupant una oferta turística de qualitat en concertació amb el sector cultural per millorar la seva qualitat.

La implementació d'aquests set eixos d'actuació, especialment, el digital i l'ecològic, haurien de tenir com un dels principals resultats en l'economia de l'RMB la modernització de les pimes i l'augment d'escala per fer-les més competitives. Aquesta modernització és crucial per assegurar el creixement sostingut i sostenible de l'RMB i de tota Catalunya.

La segona qüestió és com garantir l'execució dels projectes i l'ús dels fons disponibles. Espanya s'ha caracteritzat per un baix percentatge d'execució dels fons europeus (per exemple, en el període 2014-2020 ha fet servir menys d'un 40% dels fons de cohesió). El Govern d'Espanya ha pres mesures per facilitar la implementació dels projectes simplificant procediments i controls², però l'experiència passada i la gestió recent de la pandèmia, on, per exemple, el tractament dels ERTOS, l'ingrés mínim vital o la disponibilitat de dades de la Covid-19 mostren que l'Estat no ha estat capaç de respondre a les necessitats ciutadanes, indiquen la magnitud del problema. Els participants en l'enquesta pensen que calen canvis legislatius per tal de fer efectius els fons europeus, per exemple, en la contractació pública, on cal una millor coordinació entre ministeris i administracions públiques, una reforma en profunditat del sistema administratiu de gestió i justificació de projectes per tal de simplificar-lo, i una millora de la capacitat dels funcionaris. A més a més, es planteja una "desfuncionarització" de la universitat i la recerca, una reforma fiscal per impulsar el creixement de *start-ups* i una millora dels processos d'avaluació d'inversió pública en infraestructures. Un obstacle important a superar és el recel de l'Administració pública envers el sector privat.

² Real Decreto-ley 36/2020, de 30 de diciembre, por el que se aprueban medidas urgentes para la modernización de la Administración Pública y para la ejecución del Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia.

La tercera qüestió és com s'ha de fer la selecció, el seguiment, l'avaluació i la coordinació dels projectes. La proposta del Govern d'Espanya és centralitzar les decisions en la Presidència i que el Consell de Ministres prengui les decisions. Es posa de manifest per part dels participants en l'enquesta que la centralització pot permetre guanys d'eficiència i l'eliminació de l'efecte quota regional o "*café para todos*", però pot generar també colls d'ampolla en l'acceptació de projectes i una major politització. En efecte, es proposa que experts independents, inclosos experts internacionals, haurien de fer la selecció de projectes a partir de convocatòries públiques per evitar el màxim d'interferències polítiques en la selecció de projectes. Idealment, tal com va proposar el Cercle d'Economia, una agència independent podria evitar la politització en l'adjudicació i la gestió de projectes i podria garantir que es compleixin els criteris europeus (que no només són per a la selecció, sinó per al seguiment i el compliment de fites).

En resum, l'impacte de la Covid-19 sobre l'economia metropolitana obliga a una transformació del model de creixement econòmic en favor d'un model amb major pes d'activitats econòmiques basades en el coneixement que afavoreixin un increment de la productivitat possibilitant una millora dels nivells de benestar dels seus ciutadans, i que sigui més inclusiu. Per assolir aquests objectius serà necessari definir una estratègia ambiciosa de creixement, a mig i llarg termini, on el sector públic i el sector privat conjuntament aportin el millor de les seves capacitats.

Introducció

Jordi Salvador³

Els efectes derivats de la crisi originada per la Covid-19 estan tenint un impacte negatiu molt profund tant en l'activitat econòmica de les empreses de la regió metropolitana com en els nivells de benestar dels seus residents, especialment, en aquells sectors més desafavorits. Davant aquesta situació és important la implicació de la societat civil per tal de promoure idees i projectes que puguin permetre fer de l'economia de l'RMB una economia més competitiva, més productiva, sostenible i més inclusiva, que abordi alhora els creixents problemes d'equitat, perquè, tal com ens mostra l'experiència recent del desenvolupament de la vacuna de la Covid-19⁴, no ens podem permetre no utilitzar tot el talent del qual disposem.

Per aquest motiu, des del [Public-Private Sector Research Center](#) de l'IESE Business School hem impulsat una enquesta entre diverses associacions, organitzacions i institucions de diferents àmbits sectorials per tal de conèixer els principals projectes a impulsar, les reformes necessàries a realitzar per tal de facilitar la realització d'aquests projectes i, finalment, quin sistema hauria de ser el més adequat per fer la selecció de projectes que han de permetre el creixement sostingut i inclusiu.

Entre les respostes obtingudes existeix consens en què els fons europeus suposen una oportunitat única per deixar enrere una forma de creixement econòmic en la qual el pes del sector serveis de poc valor afegit ha estat excessiu en favor d'activitats de més alt valor afegit, que portin a un creixement basat en la recerca, el coneixement i la innovació.

Des d'ACCIÓ creuen necessari que *“més enllà d'una llista de projectes, hem de pensar a on volem arribar a la propera dècada, on volem ser i quins són els projectes que ens han d'ajudar a arribar-hi. Són projectes que han de donar resposta a una visió de país, amb capacitat de transformació real per al conjunt de l'economia”*. En aquesta necessària reflexió estratègica, tant important és definir què volem ser, com establir a què estem disposats a renunciar com a societat en el curt termini per tal d'assolir els objectius marcats.

Caldrà impulsar projectes tractors que tinguin una visió holística de tota la cadena de valor del sector, alineats amb les prioritats estratègiques d'Europa i d'Espanya, i que incorporin metodologies i indicadors que permetin una avaluació continuada dels seus avenços, en paraules d'Eurecat.

³ Gerent del PPSRC.

⁴ BioNTech, l'empresa que juntament amb Pfizer ha desenvolupat la vacuna contra la Covid-19, va ser creada per dos científics fills d'immigrants turcs a Alemanya.

Aquests projectes transversals han d'incidir especialment en sectors importants a la regió metropolitana de Barcelona, com són la indústria farmacèutica, el sector de l'automòbil, el turisme, etc. En paraules d'Andreu Mas-Colell: *“Convé reforçar el que ja és fort, considerant que el més important és el poder transformador i que pot ser visualitzat a través de l'impacte sobre l'exportació”*⁵.

Per tal de maximitzar el seu impacte, cal que els projectes tinguin com a principal objectiu un augment de la productivitat i la competitivitat de les empreses, així com una millora en l'eficiència tant de les infraestructures públiques com dels serveis públics. Per assolir aquest objectiu serà necessari comptar amb el millor del sector públic i del sector privat, segons la SEBAP.

Més enllà de l'impacte en la productivitat i en el poder transformador de l'economia, s'ha destacat també la importància del fet que aquests projectes tinguin un impacte positiu en dos dels reptes més importants als que s'enfronta la nostra societat: la sostenibilitat i els problemes d'equitat.

Per poder impulsar aquests projectes transformadors en col·laboracions publicoprivades seran necessàries reformes que permetin tant simplificar processos i agilitzar gestions per reduir terminis, com fer reformes per donar un major pes a la iniciativa privada. Mas-Colell es mostra, però, escèptic sobre aquestes propostes de reformes que han de portar a una major col·laboració publicoprivada, ja que considera que *“el problema central no és el normatiu (encara que aquest hi és), sinó el de l'actitud resultat de la desconfiança existent des dels dirigents públics cap al sector privat i que porta a la paralització d'iniciatives d'interès general”*. Cal, per tant, treballar en aquests intangibles, millorar la comunicació i fer aquestes col·laboracions més transparents.

Finalment, serà important que la selecció de projectes es faci comptant amb el criteri d'experts independents, incloent-hi talent de fora, per tal de destinar els diners dels fons a aquells projectes transformadors de més impacte que puguin ajudar a assolir els reptes marcats: transició energètica, transició digital, educació i formació, suport a la innovació i *start-ups*, col·laboració publicoprivada, entorn metropolità i polítiques de millora de l'equitat.

Per tant, és el moment de posar-nos a treballar plegats per construir una economia que ofereixi oportunitats professionals de qualitat a tots els residents actuals de la regió metropolitana de Barcelona, així com també a les futures generacions.

⁵ A aquests sectors ja coneguts Joaquim Coello hi afegeix el sector porcí, important tant pel seu pes econòmic a Catalunya, com per la concentració territorial de les seves activitats i els reptes mediambientals als quals s'enfronta la indústria.

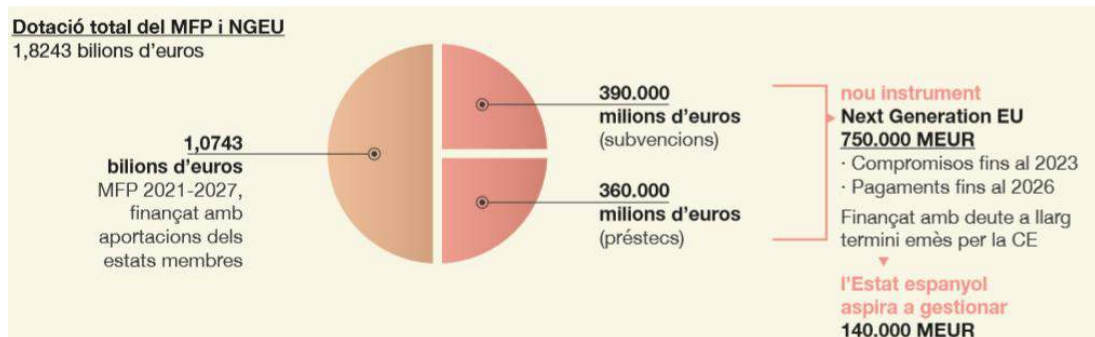
1. Context⁶

En resposta als efectes econòmics i socials causats per la crisi sanitària de la Covid-19, el Consell Europeu va arribar a un acord per a la creació de l'instrument Next Generation EU (NGEU).

Els fons NGEU aporten tres grans novetats a la política europea. Per una banda, la Comissió Europea s'endeutarà obtenint recursos als mercats financers per finançar projectes a diferents països amb la garantia del pressupost comunitari, mutualitzant així el deute, la qual cosa ha de resultar en una millor qualificació creditícia del deute emès per la Comissió i, per tant, en menors costos de finançament. Per l'altra, aquest fons es dedicarà a finançar projectes presentats pels estats membres, no havent-hi, per tant, un finançament *ad hoc* per a projectes individuals. Finalment, els projectes presentats en el marc dels plans de reconstrucció només es finançaran si el país alinea els projectes amb les recomanacions de la [Comissió](#)⁷ en el marc del semestre europeu⁸ i amb les prioritats de [l'Estratègia Anual de Creixement Sostenible \(EACS\)](#)⁹ de 2021.

Els fons NGEU distribuiran 750.000 milions d'euros entre els estats membres durant el període 2021-2023, 390.000 milions en ajudes no reemborsables i 360.000 milions d'euros en préstecs (Gràfic 1).

Gràfic 1

Font: [Infografia sobre el Pla de Recuperació per a Europa](#). Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda, Generalitat de Catalunya.

⁶ Informació addicional sobre els fons NGEU a Espanya i la seva gestió es pot trobar als Annexos I i II.

⁷ Recomendación del Consejo relativa al Programa Nacional de Reformas de 2020 de España y por la que se emite un dictamen del Consejo sobre el Programa de Estabilidad para 2020 de España. Brusel·les, 20.5.2020.

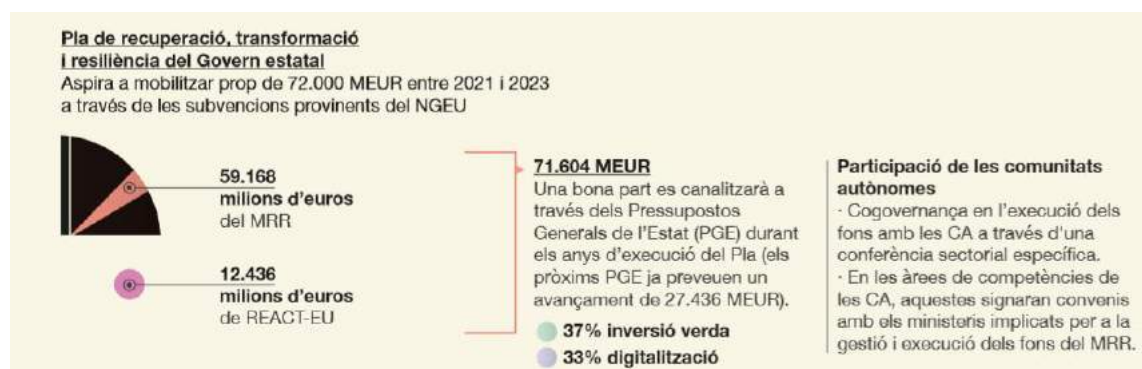
⁸ Les reformes més destacades inclouen la sostenibilitat del sistema de pensions, la reforma del mercat laboral que ha de tenir per objectiu reduir l'elevada taxa d'atur estructural, l'elevada dualitat i l'atur juvenil, o avançar en la unitat de mercat.

⁹ Comunicació de la Comissió al Parlament Europeu, al Consell Europeu, al Consell, al Banc Central Europeu, al Comitè Econòmic i Social Europeu, al Comitè de les Regions i al Banc Europeu d'Inversions. Estratègia Anual de Creixement Sostenible 2021. Brussel·les, 17.9.2020 COM(2020) 575 final.

Els fons captats pels NGEU es canalitzaran a través de set programes de la UE¹⁰, dels quals el més important, amb el 89% dels fons, és el Mecanisme de Recuperació i Resiliència (MRR), que estarà dotat de 672.500 milions d'euros, dels quals 360.000 milions d'euros seran distribuïts en préstecs i 312.500 milions d'euros, en subvencions. Els objectius d'aquest instrument inclouen promoure la cohesió econòmica, social i territorial de la UE, enfortir la resiliència i la capacitat d'ajust dels estats membres, mitigar les repercussions socials i econòmiques de la crisi de la Covid-19, i recolzar les transicions ecològica i digital. En l'assignació de fons, els plans han de complir amb la condició de destinar un mínim del 37% per a la transició verda i un 20% a la transformació digital, podent-se destinar també a polítiques de foment de la competitivitat i la productivitat, la cohesió social i territorial, la resiliència institucional, i la joventut i la infància.

Espanya és el segon país que més transferències s'espera que rebi, al voltant de 59.168 milions d'euros (Gràfic 2)¹¹. D'aquest import, que s'anirà transferint a mida que s'assoleixin les diferents fites marcades en els projectes, en el moment en què s'aprovi el Pla de Recuperació i Resiliència definitiu¹² per part de la Comissió Europea, aproximadament al mes de juny, Espanya en rebrà un 13% dels fons¹³, equivalent a 7.800 milions d'euros. S'espera que les comunitats autònomes gestionaran aproximadament el 54% d'aquests fons¹⁴.

Gràfic 2

Font: Infografia sobre el Pla de Recuperació per a Europa. Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda, Generalitat de Catalunya.

¹⁰ MRR, REACT-EU, Fons de Transició Justa, FEADER, InvestEU, HorizonEU, RescEU.

¹¹ Per una altra banda, Espanya rebria uns 12.800 milions de REACT-EU en el marc dels NGEU.

¹² Esborrany del [Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia](#). Les principals línies de treball es poden trobar a l'Annex I.

¹³ Conferència de l'eurodiputat Luis Garicano. Cercle d'Economia, Barcelona, 22 de desembre de 2020.

¹⁴ Detalls del sistema de governança dels fons es poden trobar a l'Annex II a partir d'informació del Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda de la Generalitat de Catalunya.

Les inversions finançades per l'MRR poden incloure inversions en capital fix (tant infraestructures, com intangibles, com R+D), capital humà (educació, formació i capacitat) i capital natural (per exemple, mitigació i adaptació al canvi climàtic)¹⁵. Pel que fa als projectes verds que poden ser finançats, s'inclouen projectes d'innovació, de gestió de residus, d'economia circular, d'increment de capacitat de renovables, de renovació d'edificis, de reducció d'emissions, de mobilitat sostenible en ciutats, de sistemes de càrrega o de turisme sostenible. Quant als projectes digitals que poden ser finançats, s'inclou la digitalització de pimes, l'e-administració, el foment d'habilitats digitals, la connectivitat, les *smart cities* i la despoblació.

Per a la utilització d'aquests fons el projecte dels pressupostos generals de l'Estat (PGE) per al 2021 incorpora un total de 26.634 MEUR procedents dels NGEU, integrat principalment per l'MRR (24.198 milions euros) i REACT-EU (2.436 milions euros), fet que des d'alguns àmbits s'ha considerat excessivament optimista, donada la limitada capacitat d'absorció de fons europeus que Espanya ha tingut en el passat.

Amb l'objectiu de facilitar la posada en marxa de projectes, el Govern d'Espanya va aprovar el passat 22 de desembre el Real Decreto-ley de Medidas urgentes para la modernización de la Administración Pública y para la ejecución del Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia¹⁶ per tal de facilitar la implementació de projectes a través de la simplificació de procediments que evitin colls d'ampolla, així com l'articulació d'un model de governança per a la selecció, el seguiment, l'avaluació i la coordinació de projectes i programes d'inversió. Les mesures adoptades tenen per objectiu l'agilització de l'Administració, el foment de la col·laboració publicoprivada¹⁷, la creació d'òrgans de governança, la millora en l'agilitat en els procediments i l'increment de l'eficàcia de la gestió pública.

Pel que fa al calendari (Gràfic 3) per a la posada en funcionament dels NGEU, els governs estatals hauran de presentar abans del 30 d'abril del 2021 els seus plans de recuperació i resiliència finals (l'esborrany d'Espanya es va presentar el 7 d'octubre), juntament amb la seva agenda de reformes, per a l'aprovació per part de la Comissió Europea. Els projectes es podran dur a terme al llarg del període 2021-24, amb l'opció que l'execució se n'allargui fins al 2026.

¹⁵ Informació extreta del Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda de la Generalitat de Catalunya. [Pla de Recuperació per a Europa](#).

¹⁶ [Medidas urgentes para la modernización de la Administración Pública y para la ejecución del Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia](#). Dimarts, 22 de desembre de 2020.

¹⁷ Recull la nova figura de col·laboració publicoprivada, els Proyectos Estratégicos para la Recuperación y Transformación Económica (PERTE), que seran clau per a l'execució de projectes tractors.

Gràfic 3

Font: Infografia sobre el Pla de Recuperació per a Europa. Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda, Generalitat de Catalunya.

2. Enquesta

Amb l'objectiu de poder impulsar el debat sobre la utilització dels fons NGEU i conèixer quins són els projectes i les reformes crítiques per a l'impuls de l'economia de l'RMB es van plantejar a diferents associacions, organitzacions i institucions tres qüestions en relació amb els possibles projectes a desenvolupar, les reformes administratives que calia dur a terme i la manera com s'havien de seleccionar aquests projectes.

A continuació es recullen les respostes rebudes.

2.1 Projectes prioritaris i NGEU

La pregunta plantejada tenia per objectiu conèixer quins projectes consideraven els participants en l'enquesta que haurien de ser prioritaris per tal d'impulsar l'economia metropolitana i preparar-la enfront dels principals reptes de futur.

En línia amb les quatre grans prioritats marcades pel Govern d'Espanya al Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia (transició ecològica, economia digital, reducció de la bretxa de gènere i cohesió social i territorial), des de l'IEF Juan Corona proposa específicament la construcció d'infraestructures més sostenibles, sobretot, les orientades al sector serveis i al turisme; la reforma urbana i l'adequació i la modernització dels espais públics; la connectivitat i la participació en xarxes transeuropees; la cohesió intraterritorial i interterritorial; polítiques d'inclusió social, i ajudes a les empreses, pimes, treballadors autònoms i petit comerç.

Donada l'amplitud i la diversitat de propostes de projectes rebudes, les respostes obtingudes s'han estructurat en cinc àrees transversals i una àrea sectorial: energia, digitalització, recerca i transferència de tecnologia, mobilitat, urbanisme i habitatge, i salut.

2.1.1 Energia

Entre els projectes proposats en l'àmbit energètic destaquen:

- Impuls de fonts d'energia renovables, gasos renovables (sintètics) i hidrogen
- Millora d'infraestructures i ampliació d'interconnexions elèctriques
- Infraestructures d'emmagatzematge massiu i desenvolupament de bateries de nova generació
- Rehabilitació energètica d'edificis
- Impuls de la fabricació de cotxes elèctrics
- Instal·lació de punts de càrrega elèctrica per a automòbils
- *Power to Ship*, electrificació del moll dels ports

Els projectes destinats a la transició energètica han de rebre com a mínim el 37% dels recursos assignats per l'MRR, la primera partida de despesa dels fons. El principal objectiu és que la

Unió Europea esdevingui un bloc climàticament neutre el 2050¹⁸, alhora que s'impulsa la competitivitat del teixit empresarial amb solucions més eficients energèticament.

Els projectes en l'àrea energètica es presenten seguint els criteris proposats des del BIST per part d'Andreu Mas-Colell en funció de la incidència que aquests projectes puguin tenir sobre l'estructura de la producció, a través de la generació o l'emmagatzematge energètic massiu, i sobre l'estructura de consum o aplicacions comercials. Els primers seran els projectes que probablement tinguin un major impacte sobre la productivitat de l'activitat econòmica a la regió metropolitana i, alhora, afavoriran associacions amb estructures europees, fet que serà ben considerat per la Comissió Europea.

2.1.1.1 Generació i emmagatzematge

Espanya és un dels països d'Europa amb més hores de sol¹⁹, compta amb zones despoblades, té bones comunicacions i està envoltada de mar, recursos que són una font d'energies renovables contínues i, per tant, *“han de ser la punta de llança de la tecnologia neta”*, afirma Enric Urreta, del 22@Network, alhora que apunten que la dependència energètica en gas i petroli és un factor limitant del dinamisme empresarial i de la competitivitat de l'economia. Miquel Roca i Joan Majó, des de la SEBAP, apunten, però, que no es tracta només de descarbonitzar, passant de la combustió de fòssils a l'aprofitament del sol i el vent, sinó també d'augmentar molt l'estalvi i l'eficiència en l'ús d'energia.

Des del Col·legi d'Enginyers Industrials²⁰, per tal d'ampliar les fonts de generació i millorar l'aprovisionament energètic, Jordi Renom i Sotorra proposa impulsar vectors energètics renovables, com són els gasos renovables sintètics²¹ i l'hidrogen renovable, sobre els quals hi ha un ampli consens que seran elements bàsics del futur mix energètic industrial; fomentar la transició energètica cap a fonts més renovables mitjançant inversions distribuïdes²², i promoure projectes d'emmagatzematge massiu d'energia.

¹⁸ [Comissió Europea. Acción por el clima. Estrategia a largo plazo para 2050.](#)

¹⁹ Alemanya, amb 1.700 hores de sol a l'any, produeix sis vegades més energia solar que Espanya, que té més de 2.500 hores de sol a l'any.

²⁰ [La indústria: vector de recuperació econòmica a Catalunya](#)²⁰, on el Col·legi recull 40 propostes i recomanacions concretes per ajudar a donar forma a la resposta política i econòmica i a les iniciatives de les empreses i professionals per sortir de la crisi de la Covid-19.

²¹ La introducció massiva dels gasos renovables a Espanya podria arribar a reduir més del 10% de les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle previstes per al 2030, segons la [Fundación Naturgy](#).

²² Consisteix en la generació d'energia elèctrica mitjançant múltiples fonts de generació que s'instal·len a prop dels punts de consum. La generació distribuïda es basa en la cooperació entre aquesta microgeneració i la generació de les centrals convencionals, segons la [Fundación Endesa](#).

Joaquim Coello, de la Fundació BEST, afegeix que cal construir xarxes energètiques crítiques per ampliar les interconnexions, així com desenvolupar bateries de nova generació i tecnologies ecològiques relacionades amb l'hidrogen.

2.1.1.2 Aplicacions energètiques

Respecte a l'aplicació de noves solucions energètiques, les propostes passen per dos grans camps: la rehabilitació energètica d'edificis i l'electrificació de la mobilitat.

Actualment, l'activitat del sector de la construcció d'habitatge a Catalunya es reparteix entre el 70% en construcció d'obra nova i el 30% restant en rehabilitació d'habitatges. A la resta d'Europa la rehabilitació arriba generalment al 50% i als països més avançats, a xifres encara més elevades. En un entorn on el 75% de l'habitatge té més de 30 anys i té patologies estructurals i/o manca de sistema de climatització, barreres arquitectòniques, etc., Assumpció Puig i Hors, del Col·legi d'Arquitectes, i Celestí Ventura, del Col·legi d'Aparelladors, conjuntament amb Carme Trilla, de la Fundació Hàbitat3, proposen la rehabilitació tant estructural com energètica²³ amb un triple objectiu:

- millora de l'eficiència energètica, reducció del consum (condicionat a mantenir el nivell de confort previ a la reforma) i, per tant, de la factura energètica, i millora del benestar dels ciutadans;
- impacte econòmic: per cada milió d'euros invertit en renovació, la creació d'ocupació és molt més elevada que en altres projectes d'infraestructures o de nova construcció, especialment, entre petites i mitjanes empreses;
- assoliment dels objectius de descarbonització de la Unió Europea i l'Agenda 2030 de les Nacions Unides.

Per dur a terme aquests projectes es proposa que les administracions ofereixin incentius fiscals adequats, alhora que s'aporta assessorament i subvencions.

Des del Col·legi d'Aparelladors es recorda que la transició energètica va més enllà de la utilització d'energies renovables i passa també per la gestió de l'energia d'una manera eficient a través de *smart grids*²⁴ o l'impuls de sistemes de transferència energètica de l'energia sobrant.

Pel que fa a l'electrificació del sector de la mobilitat, la indústria de l'automoció és també una àrea amb un ampli potencial d'aplicació de solucions energètiques netes i sostenibles. Aquestes solucions passen per l'impuls a projectes que puguin afavorir i fomentar la producció de cotxes elèctrics i els seus components, com bateries, ja que el sector de l'automòbil és un dels sectors industrials més importants a Catalunya, on representa el 15,7 % de les exportacions el 2019²⁵. És important també impulsar la instal·lació d'endolls de recàrrega, tant en l'espai públic com en

²³ Segons la Comissió Europea els edificis representen [el 40% del consum final d'energia](#), oferint el més elevat potencial per a millores d'eficiència i estalvi en les factures energètiques.

²⁴ Una *smart grid* és una xarxa intel·ligent que pot integrar de forma eficient el comportament i les accions de tots els usuaris connectats a la mateixa, de tal manera que asseguri una energia sostenible i eficient, amb baixes pèrdues i elevats nivells de qualitat i seguretat en el subministrament, segons Red Eléctrica de España.

²⁵ Segona partida d'exportació després d'indústries químiques (24,8%). [Nota de Conjuntura Econòmica. Anàlisi de l'evolució de l'economia catalana i el seu entorn. Informe anual 2019](#). Número 110, juliol de 2020..

el privat, que facilitin el subministrament energètic elèctric per tal de fomentar l'adquisició i l'ús de vehicles elèctrics.

Des del Port de Barcelona Mercè Conesa proposa també impulsar el projecte *Power to Ship*, que té per objectiu fomentar l'electrificació del moll dels ports, amb l'objectiu de reduir l'ús de fonts d'energia fòssils.

2.1.2 Digitalització

Entre els projectes proposats en l'àmbit digital destaquen:

- Digitalització de l'Administració pública
- Eines per avançar en la digitalització empresarial, especialment, entre les pimes
- Reindustrialització de l'economia (indústria 4.0)
- Impuls en la digitalització del sector turístic i dels salons a la Fira
- Xarxa d'infraestructures TIC i millora de la connectivitat rural
- Desplegament de xarxes 5G
- Pla d'educació digital, tant en etapes inicials com en reciclatge de professionals
- Impuls de la formació professional dual

Els projectes en l'àrea de digitalització ocupen el segon lloc quant a prioritats per part de la Comissió Europea pel seu poder transformador sobre sectors tradicionals, en el cas de Catalunya, sectors com el turisme i la indústria manufacturera, i com a font de millora de la productivitat, única font de creixement econòmic sostingut a mig i llarg termini.

Per a la SEBAP la transició digital és una de les eines fonamentals per millorar la productivitat i la innovació i creu que *“els projectes haurien d'enfocar-se sobretot a ajudar les empreses mitjanes i petites a digitalitzar les administracions públiques, a transformar les infraestructures públiques i a millorar els serveis públics”* amb l'objectiu de millorar la competitivitat de l'economia, que és la base imprescindible pel benestar dels ciutadans.

Els projectes proposats s'han separat en tres grans àrees. La primera recull tots aquells projectes que tenen com a objectiu la millora de la competitivitat de l'economia, ja sigui a través d'un millor funcionament del sector públic o de la implementació de programes de digitalització en empreses del sector serveis o industrials (indústria 4.0 o quarta revolució industrial²⁶ (Gràfic 4)). La segona recull aquells projectes enfocats a millorar la infraestructura que ha de permetre una millor connectivitat i una digitalització de les empreses i del sector públic a qualsevol part del territori. La tercera engloba aquells projectes dedicats a la formació tant d'estudiants com de treballadors en programes de *re-skilling* i *up-skilling* (en terminologia de l'MWC Barcelona).

²⁶ Segons McKinsey, la [indústria 4.0](#) és la indústria caracteritzada per tenir connectivitat, analítica avançada, automatització i tecnologies avançades de producció.

2.1.2.1 Competitivitat de l'economia

La millora en la competitivitat i la productivitat en l'economia de la regió metropolitana passa necessàriament per fer un ús millor i més intensiu de les tecnologies tant en el sector públic com en el sector privat. Per aconseguir-ho són necessaris dos elements: per una banda, impulsar la digitalització en les organitzacions; per l'altra, dotar els ciutadans i els treballadors dels recursos necessaris per tal de ser capaços de fer un ús adequat del potencial d'aquestes tecnologies.

Primerament, apunta la SEBAP, cal que les administracions públiques facin esforços importants en la utilització de les tecnologies digitals per millorar els serveis que ofereixen a les empreses i els ciutadans, revisant a fons els procediments burocràtics i donant agilitat, transparència i qualitat a les seves actuacions. Tot aquest procés de digitalització ha de resultar en una provisió de serveis als ciutadans i les empreses més àgil, més eficient i més econòmica. Aquesta digitalització haurà d'anar necessàriament acompanyada de polítiques per tal de donar la formació adequada als treballadors públics per a un ús efectiu d'aquestes eines digitals.

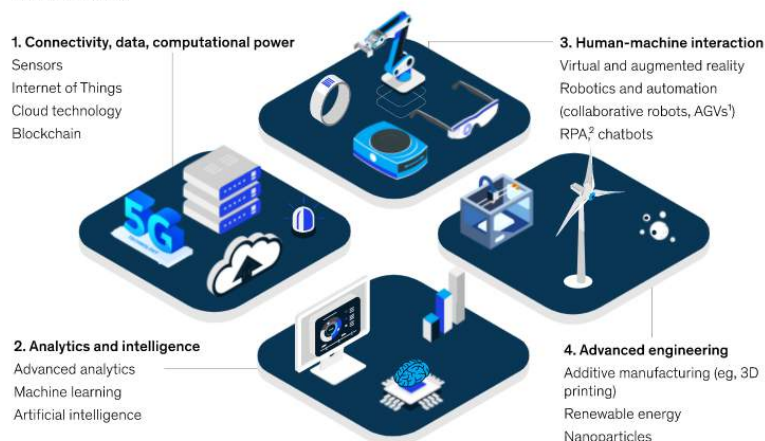
Cal també que l'Administració pública posi eines a l'abast de les empreses per tal que la digitalització esdevingui un element de competitivitat empresarial, segons Teresa Navarro, de FemCAT²⁷. Pau Relat, de Fira de Barcelona, aposta a més a més perquè aquesta transformació digital de les empreses posi especial atenció en les mitjanes i petites empreses, permetent-los fomentar el teletreball, la digitalització del comerç i els serveis minoristes, i crear plataformes i *marketplaces* de comerç en línia, la qual cosa afavoriria el seu atractiu i la seva competitivitat davant les grans plataformes de comerç electrònic.

Respecte al sector industrial, i amb l'objectiu de recuperar la competitivitat de l'economia de la regió metropolitana, cal apostar per reindustrialitzar l'economia, sector que s'ha mostrat molt més resiliència davant aquesta crisi que altres sectors. Amb aquest objectiu, des del Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya (EIC) proposen la definició de projectes d'inversió per incorporar tecnologies de la indústria 4.0 (Gràfic 4) a les pimes de Catalunya, projectes per enfortir i potenciar la indústria de les pimes, i un pla d'educació digital.

²⁷ FemCAT. "El país que volem, en el context de la crisi de la Covid-19".

Gràfic 4

Industry 4.0 is characterized by 4 foundational technologies applied along the value chain.

Font: McKinsey (2020). [“Industry 4.0: Reimagining manufacturing operations after COVID-19”](#). 29 de juliol de 2020.

Pel que fa al sector serveis, Eurecat veu en els projectes de digitalització l’oportunitat de *“millorar la cadena de valor de les activitats turístiques en el marc d’un replantejament total per impulsar un profund canvi de model”*, afegint-hi que creuen que ha de ser *“ara o no serà”*, i assenjala la importància del turisme en l’economia del país, malgrat ser un sector que en ocasions ha estat poc reconegut, però sobre el qual Barcelona té uns actius diferencials i també un coneixement que cal reorientar i explotar.

Amb una visió multisectorial, la Fira aposta per liderar un projecte tractor (que anomenen Ecosistema Fira) al voltant de salons com Mobile (digitalització), SmartCity, Internet of Things (IoT), Alimentaria, Automobile (mobilitat), Economia verda, etc. Aquests salons, apunten des de la Fira, proporcionen una palanca per a pimes (tant proveïdors com assistents als salons on fan els seus negocis) i impulsen la cadena de valor dels visitants de la Fira (línies aèries, transport, hotels, restauració), els Centres Cerca, les universitats i les *start-ups* (amb projectes de transferència de tecnologia lligats als mateixos salons (Mobile, ISE...)). Afegeixen també que la celebració d’aquests salons implica la posada en funcionament de noves tecnologies, com ara el 5G²⁸.

2.1.2.2 Infraestructures digitals

Per tal de poder implementar les solucions descrites a la secció anterior és imprescindible disposar d’una moderna xarxa d’infraestructures TIC que garanteixi la connectivitat i l’accés a les xarxes d’altres prestacions a tots els ciutadans, empreses i entitats arreu del territori.

²⁸ Barcelona acull la primera [intervenció quirúrgica teleassistida amb 5G](#). 27 de febrer de 2019.

Des de l'MWC Barcelona, Carlos Grau destaca la importància dels projectes de desplegament de la xarxa 5G per facilitar la connectivitat rural, la mobilitat intel·ligent i l'eficiència energètica que permeti un aprofitament dels recursos existents. L'experiència de l'[Observatori Nacional 5G](#) i de l'aliança [5GBarcelona](#) i 5GCatalunya poden ser un bon model per implementar aquests projectes. Aquesta xarxa 5G ha de permetre desenvolupar noves solucions al sistema sanitari, millorar la mobilitat intermodal i el desenvolupament integral rural, i promoure la creació d'ecosistemes locals per a la reindustrialització basada en tecnologies de la informació intel·ligents, l'eficiència energètica per a les xarxes de comunicacions i l'impuls de les ciutats intel·ligents.

Adicionalment, Joaquim Coello, de la Fundació BEST, proposa la construcció d'infraestructures crítiques com ara cables submarins, xarxes 6G, satèl·lits, centres de dades i *cloud computing* o equipaments informàtics d'altres prestacions. El desenvolupament de totes aquestes infraestructures és fonamental per a la millora de la connectivitat i l'aprofitament de totes les capacitats del *big data* i dels algorismes d'intel·ligència artificial.

2.1.2.3 Formació digital

La formació de les persones és cabdal per fer un ús eficient de les tecnologies disponibles i aconseguir que les inversions en equipaments i infraestructures tecnològiques es tradueixin en millores en productivitat i, per tant, en creixement econòmic sostenible. Per això cal dissenyar projectes en el sector de la formació de les persones, amb quatre objectius: passar de la transmissió de coneixements a l'adquisició de capacitats personals, passar de l'escola a la formació al llarg de la vida, assegurar una educació inclusiva i posar una cura especial en la capacitat per utilitzar tecnologies digitals.

Les polítiques educatives i la formació, especialment en competències digitals, han de ser també una eina clau al món postpandèmia per fer front al creixement de desigualtats que l'evidència empírica existent preveu que deixarà²⁹.

Des d'IS Global Joana Porcel proposa focalitzar els esforços per part de les administracions públiques en impulsar projectes estratègics que promoguin la formació de les persones i l'atracció i la retenció del talent amb l'objectiu de dur a terme un canvi en el model econòmic de l'àrea metropolitana, disminuint el pes del sector serveis (turisme, etc.) i augmentant el pes de sectors amb capacitat de generar coneixement i que aportin un alt valor afegit.

Des del 22@Network es proposa implementar una política de reciclatge i perfeccionament professional, ja que a Espanya, mentre, per una banda, hi ha la mitjana europea de més gent amb carreres superiors, per l'altra, hi ha també la taxa més elevada d'abandonament escolar. La

²⁹ Furceri, D. et al (2020). "[COVID-19 will raise inequality if past pandemics are a guide](#)". 8 de maig de 2020. Voxeu column. La

transició digital obliga a preparar en competències digitals tant els més joves, estudiants i ciutadans, com també els professionals no digitals de sectors en procés de reconversió digital o els grups de risc d'exclusió digital.

L'MWC Barcelona aposta per fer de Barcelona, com a capital internacional de las tecnologies mòbils, un centre de formació per al reciclatge i el perfeccionament professional per a la transició digital i ecològica. Més específicament, proposen abordar la formació en competències digitals a partir del disseny de programes per avaluar competències digitals i la posterior creació d'un programa d'alfabetització digital mediàtica i informacional en col·laboració amb *partners* de l'ecosistema, i la creació d'una plataforma oberta educativa per reduir la bretxa digital similar a [Common Sense Education](#) o [Elements of AI](#). Els programes serien els següents:

- *up-skilling* y *re-skilling* per accelerar la transició digital i ecològica, aportant els assoliments i recursos de l'aliança de la [Barcelona Digital Talent](#), que podrien contribuir a estendre-ho a altres ciutats del país;
- foment de l'alfabetització i les competències digitals en especialitats tecnològiques, com ara el desenvolupament de programari, *big data*, *cloud*, IA, IoT, impressió 3D o *blockchain*, que és un dels pilars d'actuació de la [Digital Future Society](#) i de les accions ciutadanes de la Mobile Week;
- formació de professionals en indústries estratègiques en tecnologies específiques, com ara la indústria 4.0, *Fintech*, *Insurtech*, *Traveltech* i *Digital Health*.

Pel que fa a la formació de professionals, FemCAT proposa una sèrie de projectes dins de l'àmbit públic per ajustar oferta i demanda de talent en el mercat de treball. Primerament, proposen un pla de xoc per a la reconversió de les persones sense feina, que inclogui nous agents de formació en la seva implementació; en segon terme, aposten per impulsar el coneixement d'idiomes com a element estratègic; en tercer lloc, proposen prioritzar polítiques actives d'ocupació, com dinamitzar la cerca d'oportunitats enfront les polítiques de prestacions tradicionals; i, finalment, miren de fomentar la formació professional com una eina per al progrés dels joves i la productivitat de l'empresa, on aquesta ha de tenir un paper actiu tant en el disseny dels programes de formació com en la formació professional dual.

2.1.3 Recerca i transferència de tecnologia

Entre els projectes proposats en l'àmbit de recerca i transferència de tecnologia destaquen:

- Concentració de centres de recerca (*hubs* d'investigació) per generar sinergies
- Millora del finançament. Increment de despesa pública i incentius fiscals per a la inversió privada
- Ampliació i millora d'infraestructures de recerca BSC, Sincrotró ALBA
- Impuls de programes de retenció i atracció de talent, com ICREA
- Finançament de proves de concepte (pilot) per portar tecnologies al mercat
- Projectes per consolidar i fer créixer les *start-ups* i les pimes
- Impuls d'iniciatives existents, com The Collider, de Mobile Ventures
- Ampliació dels vehicles de coinversió en projectes emprenedors

Des de la UAB Margarita Arboix assenyala que cal aprofitar els NGEU per consolidar les tres missions en què es fonamenta l'activitat de la universitat (docència, recerca i transferència de coneixement) i crear sinergies per abordar els reptes de futur plantejats en les quatre línies directrius: la transició verda i digital en una societat més equitativa i inclusiva.

A partir d'aquestes missions, els projectes proposats s'han classificat en dues àrees, recerca bàsica i transferència de tecnologia i innovació, incloent en aquesta darrera àrea aquelles polítiques destinades a l'impuls de les *start-ups*. Malgrat que no hi hagi sempre una relació seqüencial, en múltiples ocasions la innovació sorgeix des de projectes prèviament desenvolupats a les universitats i els centres de recerca, especialment, en el camp científic i tecnològic, als quals s'han buscat aplicacions comercials a través de *spin-offs* o *start-ups*. Amb l'objectiu d'integrar aquests projectes empresarials, s'han inclòs també en la secció de transferència de tecnologia les propostes per impulsar fons d'inversió (*seed capital* o *venture capital*) destinats a finançar projectes d'emprenedoria.

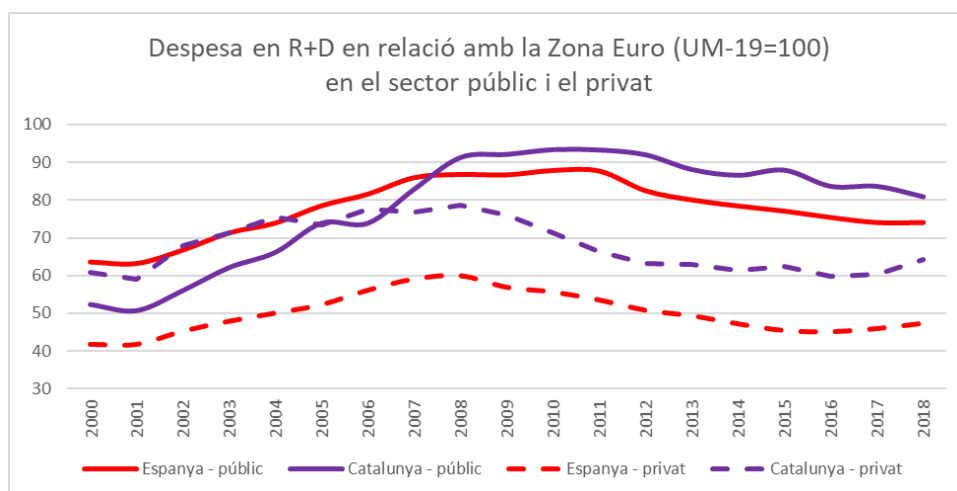
2.1.3.1 Recerca bàsica

Des de la UPF Jaume Casals aposta per prioritzar grans projectes ("projectes de país") coordinats amb altres iniciatives i alineats amb l'estratègia de recerca, evitant afavorir la creació de projectes *ad hoc* a la cerca dels fons disponibles (fet que, en el cas particular dels NGEU, no serà possible). Per tal d'impulsar grans projectes, consideren prioritari el suport a la construcció d'infraestructures per a la concentració de centres de recerca, amb la qual serà possible aconseguir sinergies a partir de la utilització de serveis comuns (animalaris, etc.) i fertilització creuada amb una orientació multidisciplinar. La construcció d'aquest tipus de *hubs* d'investigació requereix col·laboració publicoprivada en forma de subvencions públiques i préstecs d'entitats financeres. Un exemple clar d'aquest tipus de projecte seria el de l'Antic Mercat del Peix³⁰, un conjunt de noves instal·lacions científiques que reuniran, a l'entorn de la Ciutadella, centres del BIST, el CSIC i la UPF.

³⁰ El projecte científic de [l'Antic Mercat del Peix](#) fa passos decisius per a la seva execució.

Des del centre CERCA Lluís Rovira considera que cal millorar el finançament de la recerca i el desenvolupament tant a nivell públic com privat³¹ per tal d'arribar a la mitjana europea desitjada en 2-3 anys (Gràfic 5). Per incrementar aquesta mitjana es proposa una reducció d'impostos significativa amb mecanismes clars, simples i deterministes per a la seva validació, així com el finançament a risc o retornable en cas d'èxit. Aquest increment de recursos s'hauria de destinar segons CERCA a millorar especialment la remuneració del personal format (tècnics i doctors).

Gràfic 5

Font: Eurostat

Quant a possibles àrees d'investigació on focalitzar els projectes, Joaquim Coello destaca:

- Sectors tecnològics estratègics: sistemes d'intel·ligència artificial (IA), plataformes d'informació i comunicació, sistemes de reconeixement facial i rastreig de contactes, tecnologies quàntiques, tecnologies de la genòmica i energia neta.
- Pilars tecnològics: semiconductors <10 nm ³², acceleradors d'intel·ligència artificial, antenes 5G, processament del llenguatge natural, protocols de ciberseguretat basats en IA, bateries de nova generació i tecnologies ecològiques relacionades amb l'hidrogen.

Des de Barcelona Global, Aurora Catà i Mateu Hernández destaquen que cal impulsar infraestructures tecnològiques per facilitar la recerca, posant d'exemple el [Barcelona Supercomputing Center](#) (BSC), per al desenvolupament de nous xips, i [Sincrotó ALBA](#), que hauria de ser motor de nous projectes en el seu camp d'especialitat.

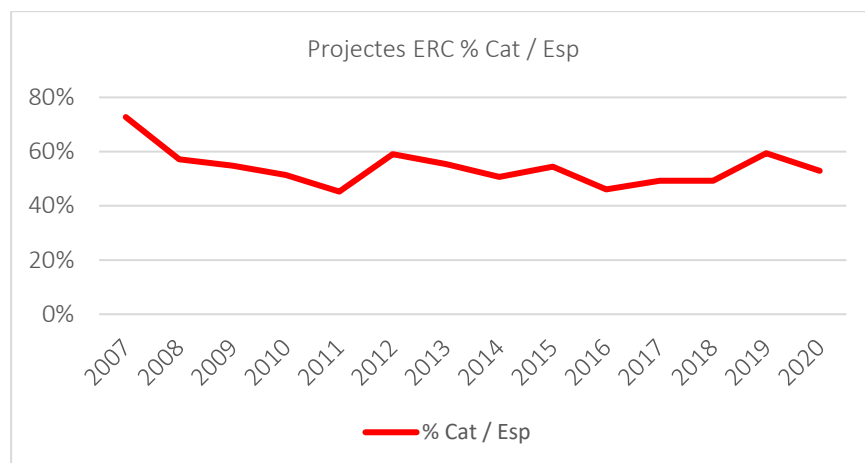
Alhora, cal també impulsar polítiques per a la retenció i l'atracció de talent per tal de poder liderar projectes estratègics tant en l'àmbit de la recerca com empresarial a nivell europeu. Pel que fa a l'atracció de talent, CERCA proposa ampliar programes que han demostrat durant molt

³¹ La inversió pública a Catalunya en R+D va ser el 82% de la dels països de la zona euro, mentre que la privada va ser del 65%. A Espanya les xifres són del 75% i 48%, respectivament.

³² Actualment, Corea del Sud i Taiwan són els dos únics països on existeixen fàbriques amb processos de menys de deu nanòmetres, propietat de Samsung i TSMC, respectivament.

de temps la seva eficàcia en l'ús dels recursos públics destinats als mateixos, com ara l'ICREA³³ i l'ICREA-Acadèmia, amb un elevat retorn social i ràtio benefici sobre cost per atreure i mantenir talent en els nostres centres de recerca i universitats. Més específicament, Andreu Mas-Colell proposa dedicar 1.000 milions d'euros a nivell estatal a aquests programes, quantitat que pot permetre seguir atraient els fons europeus dedicats a la recerca més ben dotats³⁴, els [European Research Council](#) (ERC), i on Catalunya ja ocupa un lloc de lideratge, representant el 53 % dels projectes ERC atrets per investigadors en institucions espanyoles el 2020 (Gràfic 6).

Gràfic 6

Font: [Agaur](#).

2.1.3.2 Transferència de tecnologia i innovació

Des de la UAB es mostren crítics amb el sistema actual d'innovació afirmant que *“les polítiques d'innovació tradicionals, centrades en el finançament de l'R+D+i i la creació de sistemes d'innovació, s'estan demostrant cada vegada més incapaces d'abordar aquests grans reptes d'una manera satisfactòria; per tant, cal donar un paper més actiu a la societat civil”*. Com a exemple d'èxit de col·laboració publicoprivada es posen les plataformes territorials promogudes des de la UAB i que són vàlides per impulsar aquestes polítiques d'innovació transformativa: [Hubb30](#)³⁵ i [Covadonga Urban Lab](#)³⁶.

Per abordar aquest repte, FemCAT proposa programes d'activació de transferència de coneixement per avançar cap a un sistema d'innovació on l'empresa privada tingui un rol més

³³ El 39% (145) dels ajuts a Catalunya a través de beques del European Research Council (ERC) han estat atorgats a investigadors ICREA (en el moment de la concessió).

³⁴ Des del seu inici al 2007, els investigadors que desenvolupen els seus projectes a institucions de Catalunya han aconseguit [355 ajuts i més de 540 M€](#).

³⁵ Aliança territorial (Àrea metropolitana de la B-30) entre agents públics i privats en el marc de la qual es posen en marxa iniciatives col·lectives, com la iniciativa SEERRI (www.SeeERRI.eu) o la que properament s'iniciarà, Hubb30, més enllà de la circularitat. D'ambdós casos podrien derivar-se projectes específics de transformació susceptibles de ser finançats amb els fons NGEU.

³⁶ Aquesta iniciativa també posa les bases per abordar actuacions transformatives en l'àmbit urbà des de, precisament, una perspectiva de transformació energètica, digital, sostenible, equitativa i inclusiva.

rellevant, així com la posada en marxa d'un sistema d'indicadors sobre el funcionament de totes les estructures dedicades a innovació i transferència.

Des d'ACCIÓ es considera que un element necessari per incrementar i millorar significativament l'impacte de la transferència tecnològica a Catalunya és el suport a una estructura de referència internacional, moderna i eficient que encamini els projectes tractors cap a la transformació d'un model industrial i econòmic. També és necessari recolzar projectes de nous actors que transfereixen la tecnologia i la innovació de forma àgil, com són les startups, amb un elevat potencial de transformació en verticals com la salut o la mobilitat, entre d'altres.

CERCA creu que cal dotar de mecanismes adequats de finançament per a la recerca i la transferència per aprofitar el coneixement públic disponible. Una proposta és la de finançar proves de concepte per portar tecnologies al mercat, amb implicació privada escalable en funció del *Technology Readiness Level* (TRL)³⁷ dels projectes. Així, la participació del sector públic s'hauria de reduir quan el TRL fos més alt i donar més avantatges per a les empreses en forma de reducció d'impostos, avantatges per incorporar personal especialitzat i/o doctors o finançament a risc o retornable en cas d'èxit quan el TRL fos més alt.

El rol del sector privat, dels emprenedors especialment, en aquesta transferència de tecnologia, no passa només per aportar finançament, sinó per aportar el coneixement i l'experiència en la gestió d'empreses en entorns innovadors i del risc associat, així com del disseny de productes amb viabilitat comercial al mercat. Per aquest motiu, el EIC aposta per impulsar *“projectes per consolidar i fer créixer les start-ups i les pimes. En aquest sentit, no s'ha de perdre ni una sola empresa, ni una sola start-up, sense haver explorat abans la possibilitat que sumi a un projecte més sòlid”*.

Des de l'MWC Barcelona aposten per la creació de *start-ups deep tech* en els sectors d'energia y *digital health*, aprofitant els recursos, mitjans i assoliments del programa [The Collider, de Mobile Ventures](#). Aquesta mesura de creació de *start-ups* tindria com a objectius contribuir a la inversió en la transició econòmica i digital, fomentant la investigació i innovació, i potenciar la transformació de l'economia espanyola en una economia climàticament neutra.

Barcelona Global proposa també l'impuls a un eix d'innovació i d'emprenedoria a través de l'ampliació dels vehicles de coinversió en projectes emprenedors en les seves diferents fases, com ja s'ha fet en el passat amb l'[Institut Català de Finances](#) (ICF) o altres instruments. Els fons europeus podrien coinvertir amb els fons de capital risc en les seves diferents modalitats (*seed, growth*, etc.), podent-se vincular sectorialment addicionalment en camps estratègics com salut,

³⁷ El *Technology Readiness Level* (TRL) serveix per avaluar el grau de maduresa d'una tecnologia: com més baix, més immadur és el projecte per a la seva explotació comercial.

digital health, transferència de tecnologia, entorn digital, 5G, *mobility*, *smart city*, IOT, seguretat, etc.

Aquestes propostes per impulsar l'activitat empresarial d'empreses innovadores podrien rebre un impuls si es facilitessin les aliances empresarials via adquisicions o noves aliances amb *start-ups* del sector, tant locals com internacionals, en sectors com la indústria local, farmacèutica, química, d'automoció, d'equipament elèctric, informàtica, d'alimentació o de salut.

2.1.4 Mobilitat

Entre els projectes proposats en l'àmbit de la mobilitat destaquen:

- Millora de la connectivitat ferroviària al Vallès
- Increment de l'estructura en Xarxa : L9, L8 línia Llobregat, tramvies i connexió de les línies de FGC (plaça d'Espanya-Gràcia)
- Impuls al Corredor Mediterrani ferroviari i millora dels nous accessos al Port de Barcelona
- Reorientació de la indústria de l'automòbil per possibilitar una mobilitat sostenible i connectada
- Implantació de centres urbans de distribució de mercaderies
- Inversió en terminals intermodals

La mobilitat és un element clau per al desenvolupament econòmic que inclou cada una de les diferents activitats que la conformen, entre elles, la construcció d'infraestructures de transport, el sector de l'automoció i la logística. Aquesta darrera s'ha consolidat com una àrea crítica per a l'aprovisionament de béns i equipaments necessaris mentre han estat en vigor les mesures de confinament necessàries per frenar l'expansió de la pandèmia. El sector de la mobilitat de passatgers, liderat pel sector de l'automoció, un sector clau en l'economia catalana, ha patit els efectes negatius tant de la reducció de la mobilitat de les persones com de les noves preferències de consum dels serveis de mobilitat dels ciutadans, que prioritzen el servei de mobilitat integrada de transport públic i/o individual (*Mobility as a Service*) enfront de la propietat del vehicle.

2.1.4.1 Infraestructures

Entre les respostes obtingudes hi ha consens en la necessitat de millorar les xarxes de transport dins de la regió metropolitana de Barcelona en les àrees de transport ferroviari, de transport interurbà, de substitució de l'ús del vehicle privat per mitjans públics a través del l'impuls de rodalies i metro, així com d'accelerar la construcció del Corredor Mediterrani³⁸, incloent-hi també millores en les connexions amb el Port de Barcelona.

³⁸ Vegeu Comissió Europea. *The impact of TEN-T completion on growth, jobs and the environment. Methodology and Results. Final Report*. 31 d'octubre de 2018, i Comissió Europea. *Fourth Work Plan of the European Coordinator Iveta Radičová. Mobility and Transport*. Agost de 2020.

El EIC proposa accelerar les inversions en infraestructures crítiques per a la mobilitat que generin creixement econòmic i ocupació durant la seva construcció i millorin la competitivitat de l'economia metropolitana una vegada que entrin en servei. En aquesta mateixa línia, des de FemCAT demanen prioritat per a la construcció d'infraestructures que tinguin un impacte directe positiu sobre la productivitat i que les decisions d'inversió segueixin sempre criteris de maximització del retorn (econòmic, social, ambiental...).

Des de Barcelona Global proposen projectes per millorar la mobilitat i la connectivitat d'una regió metropolitana d'eixos i polaritats múltiples amb l'objectiu de limitar els temps de desplaçament a un màxim de 45 minuts (emulant el concepte de la Barcelona dels 15 minuts del [Pla Estratègic Metropolità de Barcelona](#)) a través d'infraestructures com ara el desdoblament de la línia de tren a Vic, la recuperació i la posada al dia del tren a Lleida per l'interior amb connexions clau com Cervera, Tàrraga, etc.

En el camp de la infraestructura ferroviària a la regió metropolitana, el EIC, Barcelona Global i Fira de Barcelona coincideixen en definir els següents projectes com a prioritaris:

- ATM. Acabament de la línia 9 del metro.
- FGC. Connexió de les línies de FGC (plaça d'Espanya-Gràcia), avançament en el tema del túnel d'Horta com a connexió ferroviària cap al Vallès Occidental i Vallès Oriental i alternativa al túnel de Collserola (Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya).
- RENFE. Projecte Sagrera, consistent en finalitzar l'estació i urbanització de la zona. Projecte estació de Sants, remodelació de les vies per millorar la gestió dels trens de Rodalies, especialment, d'aquells que circulen pel túnel de la plaça de Catalunya³⁹.
- Millora de la connectivitat ferroviària al Vallès per part de RENFE i FGC (Metro del Vallès, intercanviador Hospital General (Martorell, Granollers, Terrassa, Barcelona).
- Quart cinturó ferroviari, que ha de comunicar les principals poblacions de la segona corona de l'àrea metropolitana (Mataró, Granollers, Montmeló, Sabadell, Terrassa, Vilafranca del Penedès i Vilanova i la Geltrú).
- Desenvolupament del Corredor Mediterrani i connexió ferroviària al Port de Barcelona i centres logístics, així com accessibilitat ferroviària a l'Aeroport de Barcelona.
- Soterrament de les vies a l'Hospitalet de Llobregat i creació de l'estació intermodal de La Torrassa.
- Foment de corredors per a la mobilitat no contaminant i el transport públic (exemple: C-245).

2.1.4.2 Automòbil

Mentre la mobilitat és un segment de negoci en expansió, el sector de l'automòbil, un sector estratègic a Catalunya, s'ha vist sacsejat els darrers anys per diferents esdeveniments. Primerament, l'escàndol del *dieseldgate*, que va aturar la venda de cotxes dièsel donada la incertesa sobre la seva possible futura retirada del mercat; en segon lloc, la possible imposició d'aranzels per part dels EUA als automòbils europeus; en tercer lloc, el procés d'electrificació

³⁹ Actualment hi ha sis vies d'ample convencional per al túnel de Passeig de Gràcia i només dos per al túnel de plaça de Catalunya.

del sector que s'està demanant per tal d'assolir els objectius de l'Agenda 2030, i, finalment, la prioritat que estan donant les polítiques municipals a altres mètodes de transport alternatius no contaminants, com la bicicleta o el patinet.

Davant d'aquesta situació Eurecat proposa reorientar la indústria de l'automòbil per tal que continuï sent competitiva en el nou escenari de mobilitat sostenible i intel·ligent, considerant aquesta reorientació una necessitat imperiosa si es vol mantenir el teixit productiu industrial, que dona feina a milers de persones, moltes d'elles, en llocs de treball d'alta qualificació.

Per aquest motiu, cal que des de les administracions públiques s'impulsi la transició cap a la fabricació d'un vehicle sostenible impulsant projectes vinculats, com la fabricació de bateries, així com mesures per facilitar la reconversió de la factoria Nissan.

Des d'ACCIÓ es considera que la mobilitat és un dels àmbits clau sobre els quals han d'incidir els fons i s'han d'impulsar projectes. Aquests projectes han de permetre desenvolupar grans agendes de transformació cap a la mobilitat del futur, que és sostenible, connectada, autònoma i compartida. Això passa per impulsar el canvi tecnològic en la indústria, per atreure noves parts de la cadena de valor, com poden ser les bateries, i per comptar amb les infraestructures necessàries per acompanyar aquest canvi.

L'existència a la regió metropolitana d'empreses tractores com Seat és un aspecte clau per a Barcelona Global, i assenyalen també la importància del disseny de programes per desenvolupar el vehicle autònom.

Finalment, des de l'àmbit del consumidor cal facilitar l'impuls de la mobilitat elèctrica amb la instal·lació de punts de càrrega i projectes en el camp de la *smart mobility* (*Mobility as a Service*).

2.1.4.3 Logística

El sector logístic, juntament amb el sector sanitari, ha emergit com un sector guanyador durant la crisi sanitària com a resultat de les polítiques de confinament i els tancaments obligatoris de comerços, la qual cosa ha impulsat l'*e-commerce* i les entregues de paqueteria a domicili.

L'actual sistema de distribució de mercaderies, però, no és sostenible ni des del punt de vista mediambiental i ni des del de l'ús de l'espai públic. Un element crític per a la millora del sistema de repartiment serà la implantació de centres urbans de distribució de mercaderies i l'Administració ha de donar l'impuls per implementar aquest tipus de projectes, que han de permetre una distribució logística més eficient i sostenible.

D'altra banda, cal també millorar les infraestructures ferroviàries per al transport de mercaderies, invertint en terminals intermodals, en nova maquinària per operar la xarxa i en

projectes de *smart and green logistics*, especialment, la dels corredors ferroviaris de mercaderies de la xarxa transeuropea de transports, apunten des del Port de Barcelona. Alhora, caldrà millorar els nous accessos viaris i ferroviaris al Port de Barcelona que formen part del Corredor Mediterrani i impulsar l'adaptació i la millora de la línia ferroviària Barcelona-Saragossa-Madrid.

2.1.5 Urbanització i habitatge

Entre els projectes proposats en l'àmbit de la urbanització i l'habitatge destaquen:

- Urbanització de zones infrautilitzades
- Àmbit de la salut: ampliació dels hospitals Clínic, Vall d'Hebron i del Mar
- Reforma de l'eix Gran Via l'Hospitalet. Cobertura de la Gran Via i conversió de l'entorn de l'Hospital de Bellvitge i l'ICO
- Àmbit de l'educació superior: Campus Besòs
- Àmbit de la recerca: Ciutadella del Coneixement
- Creació d'aliances entre els principals actors i gestors d'equipaments culturals i institucions de recerca per impulsar un nou model turístic
- Construcció i ampliació d'equipaments
- Foment del lloguer social

Tal com s'ha apuntat en la secció de transferència de tecnologia, un element clau per assolir els objectius d'impulsar l'economia de la regió metropolitana és la retenció i l'atracció de talent i la capacitat que pot tenir aquest per crear de llocs de treball d'alt valor afegit. Un factor que pot millorar la capacitat de fer més atractiva la regió metropolitana de Barcelona és endegar processos de transformació urbanística de la ciutat i del seu espai urbà per disposar de més i millors habitatges i oficines, promoure el desenvolupament de nous districtes innovadors, i dotar la ciutat de nous equipaments i espais verds per facilitar el creixement de l'activitat empresarial. Així doncs, cal impulsar des del sector públic, amb la col·laboració del sector privat, una reforma urbanística que serveixi com a palanca de transformació de la ciutat.

2.1.5.1 Urbanització

Barcelona Global proposa projectes d'urbanització en quatre grans àrees sectorials:

- En el camp de la salut: l'ampliació de l'Hospital Clínic, considerada del tot imprescindible, malgrat la dificultat de trobar espais; l'ampliació de l'Hospital Vall d'Hebron, que ja compta amb el projecte executiu per a la seva ampliació i racionalització i, en especial, per a la construcció d'un nou edifici per al seu Centre de Recerca i un conjunt de millores a tot l'espai (consultes externes a la cobertura de la Ronda, etc.); l'ampliació de l'Hospital del Mar, amb importants connexions amb projectes vinculats també a la Universitat (UPF) i al [Parc de la Recerca Biomèdica de Barcelona](#) (també del CSIC i IMIM); i, finalment, el projecte Eix Gran Via l'Hospitalet, que passa per acabar la cobertura de la

Gran Via des de plaça d'Europa al riu i la conversió de tot l'entorn de l'Hospital de Bellvitge i l'Institut Català d'Oncologia (ICO) en un gran pol biomèdic.

- En el camp de l'educació superior es proposa impulsar el Campus Besòs, atraient noves institucions i accelerant el pla de desenvolupament de la zona amb equipaments de docència, recerca i transferència de tecnologia.
- En el camp de la cultura s'aposta per recuperar com a gran equipament cultural de gran format (cal un projecte de continguts) el projecte de les Tres Xemeneies del Besòs i el seu entorn, i la reforma i posada al dia dels pavellons de la Fira de Barcelona a Montjuïc, per convertir-los en un nou espai ciutadà multifuncional per a l'exposició, la divulgació, la transferència, la internacionalització, la cultura i el negoci.
- En el camp de la recerca es prioritza el desenvolupament del projecte de Ciutadella del Coneixement, que consisteix en un nou edifici a l'antic edifici de l'Antic Mercat del Peix on estan vinculats fons europeus en un sòl que parcialment és municipal i cedit a la UPF. Alhora, hi ha la possibilitat de dedicar fons a la recuperació i la posada al dia d'edificis propers a la Ciutadella del Coneixement, com tots els vinculats a la Ciutadella (el Castell dels Tres Dragons; els antics jutjats, avui un solar propietat de Justícia; el museu arqueològic i altres), als quals es podrien incorporar els terrenys del Zoo o de l'estació de França.

Aquest projecte consideren que en el seu conjunt pot ser un dels grans projectes de recerca i coneixement de Barcelona, amb milers de metres quadrats nous rehabilitats al costat de potents centres de emprenedoria, com el Pier 01.

Des del CCCB Judit Carrera proposa prioritzar projectes per posicionar Barcelona i Catalunya com a centre de referència al sud d'Europa en les següents àrees:

- pol de coneixement científic i tecnològic, a partir dels grans centres de recerca científica;
- l'ecosistema de grans equipaments culturals de la ciutat (MNAC, MACBA, CCCB, Museu Picasso, Fundació Miró, Fundació Tàpies, Liceu, L'Auditori i Palau de la Música)

La integració de propostes en l'àmbit de la recerca i la cultura seria un projecte tractor que podria vincular el sector privat amb el sector públic i que representaria un nou model de desenvolupament postindustrial que, de pas, podria resultar en un canvi de model turístic per a Barcelona.

2.1.5.2 Habitatge

Des del Col·legi d'Economistes de Catalunya, Anton Gasol considera que un gran projecte tractor, d'inclusió social, seria establir una línia de finançament a molt llarg termini, aprofitant el baix cost del servei del deute, per fer un gran parc d'habitatge de lloguer assequible i que les fundacions privades, entre d'altres operadors, puguin optar a aquesta línia de finançament.

Segons l'informe *Reptes i limitacions de la promoció i gestió d'habitatges de lloguer social a Catalunya*⁴⁰, dirigit per Carme Trilla, en els propers quinze anys 315.000 llars quedaran excloses del mercat lliure d'habitatge i no podran fer front al pagament del lloguer.

Trilla assenyala la urgència tant de destinar fons a la rehabilitació (Secció 2.1.1.2) com a l'impuls de l'habitatge de lloguer per tal de reduir la desigualtat i millorar la cohesió social. El lloguer social actualment representa només l'1,5% del parc d'habitatge, el més baix de tota Europa. El sector públic ha d'impulsar aquest tipus de projectes en zones desafavorides aportant subvencions, finançament i assessorament.

Des de la Fundació Hàbitat3 es proposen tres tipus de lloguers socials:

- Lloguer assequible o social (per sota dels preus de mercat)
- Lloguer protegit (aproximadament uns 300 – 400 euros per habitatge)
- Lloguer molt social (on els usuaris paguen el que poden, ja que són gent d'extrema vulnerabilitat). Aquests edificis han de ser gestionats per empreses del tercer sector a les quals cal donar no només subvencions (per als costos d'operació i gestió), sinó també ajuts públics per a l'adquisició d'habitatges.

2.1.6 Salut

Entre els projectes proposats en l'àmbit de la salut destaquen:

- Retenció de talent
- Digitalització i robotització del sector de la salut
- Foment de la investigació pública i privada
- Ús d'intel·ligència artificial per donar suport en la presa de decisions
- Integració en iniciatives europees de compartiment de dades en genòmica, medicina personalitzada i dades
- Col·laboració publicoprivada, inclosos els hospitals i els sistemes de salut
- Indústria biotecnològica. Impuls de la investigació en vacunes i desenvolupament de dispositius mèdics, teleassistència i telemedicina
- Incentius fiscals per a *start-ups* i R+D+i

Amb l'aparició de la Covid-19 el sector sanitari ha passat a ocupar una posició prioritària pel que fa a focus d'interès per part de la societat i, per tant, en la recepció de recursos econòmics. La pressió assistencial a què s'ha vist sotmès el personal sanitari i el tensionament en la utilització dels equipaments ha posat en valor la importància del sector. Des d'Eurecat, Xavier Torra proposa enfortir i millorar la digitalització i incorporar sistemes d'intel·ligència artificial al sistema sanitari. Segons l'entitat, *"no es pot seguir confiant només en l'excel·lència dels nostres professionals i en la seva abnegada dedicació. En aquest àmbit s'ha d'incloure la indústria mèdica, farmacèutica i de dispositius, en les quals tenim excel·lents realitats en el país, però que cal reforçar, complementar i dimensionar adequadament"*.

⁴⁰ Trilla, C. (directora). *Reptes i limitacions de la promoció i gestió d'habitatges de lloguer social a Catalunya*. Coordinació: Fundacions d'Habitatge Social (Cohabitac) i Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya.

El Cercle d'Economia, al seu informe [*La recuperació postCovid-19. Algunes reflexions sobre el paper del sector de la salut*](#), assenyalava els camps prioritaris d'actuació en el sector salut, entre els quals en destaca dos, “*l'estat insatisfactori de la digitalització del sistema i la necessitat imperiosa de posar-hi remei*”, i els avenços en investigació. De manera més específica, assenyalen que, per tal de garantir la seva sostenibilitat, cal retenir talent; millorar la formació tecnològica dels investigadors, el personal mèdic i sanitari; impulsar la investigació publicoprivada en diferents àrees —bàsica, clínica, translacional, farmacològica, sociològica, sobre dispositius (*med tech*), salut pública, digitalització, IA, dades, etc.—; fomentar la digitalització i la robotització com a font de guanys d'eficiència, i implantar sistemes de suport a la presa de decisió mèdica basats en tecnologies d'intel·ligència artificial.

Per tal de millorar la recerca, des del Cercle d'Economia aposten per fomentar la integració de la informació biomèdica, la infraestructura computacional i el programari, així com la integració amb iniciatives europees en genòmica, medicina personalitzada i dades com el programa ELIXIR.

Quant a la gestió dels sistemes de salut, s'aposta per incentivar la col·laboració publicoprivada (inclosos els hospitals i els sistemes de salut) per al desenvolupament d'una indústria que generi valor i riquesa a partir de la disponibilitat de dades, la seva anàlisi i la seva transmissió (i no només de la seva comercialització). En aquesta tasca és important l'adopció d'estàndards oberts i el desenvolupament d'una indústria biotecnològica, des de la investigació en vacunes i la capacitat de desenvolupar dispositius mèdics, a la teleassistència i la telemedicina.

Respecte al potencial econòmic d'iniciatives sorgides del sector de la salut, Mercè Franquesa, del Cercle d'Economia, aposta per impulsar les *start-ups* per part del sector públic a través de la fiscalitat, especialment, si es té en compte la competència internacional per atreure-les. Aquestes mesures fiscals s'haurien d'estendre també a diferents instruments de suport a l'R+D+i o millorar-los. L'experiència internacional (com la d'Israel) indica, per exemple, l'efectivitat dels fons públics de capital risc focalitzats en fases molt primerenques i, per tant, de molt risc, de les iniciatives empresarials.

2.2 Reformes administratives i legals⁴¹

Entre les propostes de reformes administratives i legals destaquen:

- Reforma de la Llei de contractes del sector públic
- Millor coordinació entre els diferents ministeris i administracions públiques
- Reforma en profunditat del sistema administratiu de gestió i justificació de projectes
- Modernització i digitalització de l'Administració
- Millora de la capacitat dels treballadors públics
- Reforma fiscal per impulsar el creixement de les *start-ups*
- Millora dels processos d'avaluació d'inversió pública en infraestructures
- Reforma del finançament de recerca i universitats
- Rehabilitació energètica d'edificis i habitatge social
- Prevenció i educació, integració del sistema de salut i millores en la gestió

En paraules de Joan Romero, d'ACCIÓ, els fons NGEU són *“una oportunitat i, alhora, suposen un repte de grans dimensions per a les administracions públiques, ja que parlem d’una gran quantitat de fons a executar en poc temps. Si es té en compte l’experiència més recent, la del marc financer plurianual 2014-2020, Espanya només ha certificat fins desembre de 2019 un terç dels fons disponibles. Si bé és cert que es poden certificar fins al 2023, també ho és que els fons disponibles es multipliquen per quatre i, per tant, augmenta la complexitat en la gestió. La propera aprovació del Reial decret llei de mesures urgents per a la modernització de l’Administració Pública i per a l’execució de el Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència té l’objectiu de contribuir a superar colls d’ampolla, malgrat que caldrà també veure la seva efectivitat real”*.

Per tal de superar aquests reptes, agilitzar la gestió dels fons i facilitar la participació de pimes, es proposen una sèrie de reformes en les següents àrees:

2.2.1 Reforma de la Llei de contractes del sector públic

Des d'Eurecat es proposa que *“la llei de contractes públics i de subvencions es modifiqui per permetre la contractació i execució àgil i eficient dels projectes”*. Des del Port de Barcelona, Mercè Conesa marca com a objectiu d'aquesta reforma afavorir els sistemes de contractació a través de plataformes tecnològiques, la reducció de terminis, la simplificació d'informes i el fet de no fer necessària l'autorització vinculant d'organismes superiors en funció de la quantia econòmica.

Des del EIC es demana també disminuir els pes dels criteris de preu en les licitacions públiques per introduir-ne d'altres com la proximitat geogràfica, la seguretat de subministrament, el cost total de la vida del producte o la creació de nova propietat industrial, així com introduir canvis en el sistema de valoració de les compres públiques on el preu no sigui determinant i on es valorin altres consideracions com la qualitat, l'adequació

⁴¹ A la data d'elaboració d'aquest document encara no s'han definit els mecanismes d'execució dels fons, ni quin paper tindran les diferents administracions. Tampoc s'ha aprovat la legislació a nivell comunitari que ha de permetre activar tots aquests fons.

al client o la inclusió de “producte local d’interès públic”, entre d’altres consideracions possibles, sense que aquestes modificacions puguin afectar a la lliure concurrència prevista per llei.

Alhora, des del CCCB, més enllà de considerar “*urgentíssima*” la reforma de la Llei de contractació del sector públic, hi afegeixen la necessitat d’una reforma de la Llei de racionalització i sostenibilitat de l’Administració local (LRSAL) i la Llei d’estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera.

2.2.2 Coordinació entre ministeris i administracions públiques que gestionen els fons

Des del 22@Network afirmen que la resolució hauria de ser “*ràpida, àgil i transparent*”, que caldria definir tan aviat com fos possible “*quin és l’òrgan administratiu competent que acompanya, vetlla i tutela el procés, qui organitzarà repartiments i amb quins criteris clars*” i que caldria conèixer com es repartiran els fons entre el Ministeri, les comunitats autònomes i els ens locals⁴².

2.2.3 Simplificació del sistema de gestió i justificació de projectes

El CEC remarca la necessitat de fer una reforma en profunditat del sistema administratiu de gestió, de l’agilització dels terminis d’execució de les inversions, de la millora en els terminis de gestió dels contractes públics i de la licitació en general. En la mateixa línia es posiciona La Fira, afirmant que “*és imprescindible la simplificació i l’agilització dels tràmits burocràtics per tal de permetre una utilització el més immediata possible dels fons si volem que tinguin efectivitat (en aquest sentit, s’haurien de modificar els marcs legals -Llei de contractes, etc.- que apareguin en el work-flow de l’obtenció dels fons)*”.

Des de FemCAT demanen simplificar la relació entre Administració i empresa establint obligacions de termini i compliment equiparables per a les parts, introduir transparència i mesures de rendiment de comptes sobre les accions, i digitalitzar i simplificar processos.

IS Global aposta per una simplificació dels sistemes de gestió, posant com a exemple de seguiment i controls els existents en els ajuts del European Research Council (ERC), com a contraposició a les gestions del fons Feder. Més específicament, Eurecat demana que els processos administratius de justificació han de variar-se per permetre un seguiment acurat i l’aplicació de la màxima transparència, però reduint la càrrega burocràtica habitual.

Des del EIC assenyalen específicament la simplificació dels tràmits de contractació i agilització de processos administratius de tramitació de projectes d’energia eòlica i fotovoltaica.

⁴² Seguint les demandes de les CCAA, els pressupostos generals de l’Estat 2021 recullen que un 40% dels fons NGEU seran gestionats per les CCAA.

2.2.4 Digitalització de l'Administració

Un element important per assolir aquesta simplificació i agilització apuntades a la secció anterior és prioritzar *“la modernització i digitalització de l'Administració, incloent les àrees més importants: l'administració de justícia, el sistema educatiu, la Seguretat Social i l'accés dels ciutadans als serveis públics”*, segons l'IEF.

Des del EIC assenyalen que cal accelerar la transformació digital completa de totes les administracions catalanes, la qual cosa ha de permetre la interacció entre administracions i que la relació d'aquestes amb tercers, especialment, el ciutadà, però també amb els proveïdors, pugui dur-se a terme al 100% a través de mitjans exclusivament digitals. D'una altra manera no s'assolirà la condició de societat digital. Afegeixen també que és fonamental disposar de la traçabilitat dels expedients a través de les diferents administracions. Només en el cas que s'estableixi com un compromís polític que mobilitzi també el teixit empresarial aquest objectiu es podrà dur a terme.

Per a FemCAT, la digitalització de l'Administració és un pas necessari per poder disposar de dades completes i fiables que permetin millorar les polítiques públiques, tant en la seva elaboració (estar sustentades en dades) com en la seva avaluació posterior (determinar indicadors per ser capaços de valorar si han obtingut el resultat buscat). Per aconseguir aquesta transició consideren que cal posar l'èmfasi alhora tant en les persones com en els procediments i les tecnologies.

2.2.5 Increment i millora de la capacitat dels treballadors públics

L'execució d'aquesta gran quantitat de fons, segons ACCIÓ, suposa també un repte per a la pròpia Administració en termes de polítiques de talent que ajudin a la gestió d'aquests ajuts europeus, apuntant que *“tenen unes especificitats i una burocràcia associada molt concreta per a la qual és imprescindible comptar amb equips humans amb coneixement específic”*. Alhora, emfatitzen que *“caldrà impulsar mecanismes de coordinació adequats entre els diferents nivells d'Administració, especialment, en aquells projectes que puguin dependre de licitacions”*.

Des del EIC demanen que l'Administració disposi de massa crítica, de recursos humans i de materials suficients per innovar, per accedir i participar en projectes d'innovació nacionals i internacionals, per cooperar amb els centres tecnològics, per obrir nous mercats internacionals, per gestionar professionalment les seves necessitats de finançament i per formar els seus professionals i atreure talent amb projectes engrescadors.

Des del mateix Col·legi demanen “*establir un marc de col·laboració amb els agents professionals i econòmics per afavorir l’acompanyament als empresaris i emprenedors en l’exploració d’oportunitats i la cooperació i fusió entre empreses*”. Com a resposta a aquestes demandes, el Col·legi d’Aparelladors proposa que el propi Col·legi pugui gestionar certificacions tècniques comuns a totes les edificacions (no així temes de normatives municipals, que són d’àmbit local), que reduirien el pes de gestió de l’Administració i accelerarien els permisos d’obres de reforma per a la rehabilitació d’edificis. Això alliberaria de tasques els ajuntaments, que només haurien de fer els tràmits de les regulacions pròpies del municipi.

2.2.6 Reforma fiscal per crear incentius adequats

En el camp de les reformes fiscals es cita específicament la necessitat de millorar la fiscalitat de les *start-ups* i l’emprenedoria en general per tal de fomentar el creixement d’empreses innovadores i amb alt potencial de creixement.

Des de l’IEF es proposa una reforma i una modernització del sistema fiscal per tal d’adequar-lo a les necessitats de transició energètica i resiliència.

Amb un objectiu temporal més a curt termini, des del Col·legi d’Aparelladors proposen reduir l’IVA per a la rehabilitació d’edificis (tant energètica com estructural) al tipus superreduït (4%), amb l’objectiu d’impulsar projectes que són intensius en mà d’obra i execució per part de pimes.

Des del EIC proposen acompanyar amb deduccions fiscals els projectes en l’àmbit de l’energia eòlica i fotovoltaica, així com els projectes per a l’autoconsum en l’àmbit industrial.

2.2.7 Millora dels processos d’avaluació de la inversió pública en infraestructures considerant criteris de retorn econòmic i social

FemCAT proposa establir un sistema de mesura i avaluació dels projectes amb transparència i rigor des del seu origen, més específicament, “*mesurar i lligar les decisions d’inversió al seu potencial de retorn (econòmic, social, ambiental)*”. El sector empresarial considera que s’han de finançar actuacions que impulsin la productivitat de l’economia, amb un multiplicador elevat, intentant evitar projectes com els desenvolupats en el marc del conegut com Plan E, que es va realitzar arran de la crisi anterior ⁴³.

2.2.8 Reforma del finançament de recerca i universitats

Des de la UPF consideren que cal fer reformes legals i administratives per tal d’acabar amb la inseguretat jurídica associada als fons d’investigació públics, eliminar la multitud d’ineficients traves administratives existents en la gestió de projectes de recerca i acabar amb la pràctica de

⁴³ Tribunal de Comptes. [Informe de fiscalización del fondo estatal de inversión local](#) nº 982. 25 d’abril de 2013.

finançar bàsicament les universitats pel nombre d'alumnes que es matriculen, i defensen que cal augmentar substancialment el finançament per objectius, lligant-ne una part important als èxits en recerca. Tot això, amb l'objectiu de fer de les universitats centres d'excel·lència.

Andreu Mas-Colell defensa com a prioritària la desfuncionarització de la universitat i la recerca, així com de la governança universitària, per tal de poder introduir més incentius en la gestió.

Des de CERCA assenyalen com a aspectes prioritaris la revisió de la llei de subvencions i mecanismes de contractes amb fons privats per facilitar, simplificar i millorar la seva gestió i seguiment; la coordinació dels ministeris (especialment, el d'Hisenda) per evitar disfuncions en la revisió i els conceptes dels projectes d'R+D; la revisió de les lleis per a contractes R+D publicoprivats per facilitar la transferència de coneixement del sector públic al privat i assegurar-ne el retorn; la revisió de la Ley de la Ciencia, la Tecnología y la Innovación (14/2011) per facilitar mecanismes alternatius i no centralitzats a la gestió de l'R+D; la garantia de l'execució total de la despesa pública en R+D; i la “desfuncionarització” de l'R+D pública, que permeti assegurar unes carreres científicotècniques adequades.

2.2.9 Reformes per facilitar la rehabilitació i la construcció d'habitatge social

El COAC assenyalava la necessitat de la rehabilitació del parc d'habitatge, ja que el 70% del parc residencial de Catalunya està construït abans del 1980 —amb una normativa i una tecnologia molt menys evolucionades que les de l'actualitat—. Aquestes reformes poden revertir directament en el benestar i la salut de les persones, la reducció del consum energètic i de la factura elèctrica, la millora del confort dins la llar i la reducció de les emissions, per tal d'avançar cap a l'assoliment dels objectius de l'Agenda 2030.

Igualment es posiciona el Col·legi d'Aparelladors, que afegeix que la rehabilitació pot tenir efectes importants en un moment com l'actual, especialment, en la creació d'ocupació entre petites i mitjanes empreses, al ser una actuació intensiva en mà d'obra, a més d'ajudar a assolir els objectius de descarbonització. Afirmen, però, que l'Administració ha d'adoptar un seguit de reformes per tal de poder superar els següents obstacles a la rehabilitació:

- Privats: acords entre la comunitat de propietaris per tal de fer aquestes intervencions en zones privades. Calen tant ajudes econòmiques com d'assessorament als veïns.
- Administratius: ordenances municipals no favorables a la rehabilitació. Cal reduir les restriccions i les limitacions a les reformes.
- Públics: impuls de projectes de rehabilitació a nivell de districte i barris amb l'objectiu de reformar molts edificis.
- Fiscals: confusió en l'IVA de les rehabilitacions (10% o 21% si la reforma és superior al 20% del valor del pis).

El COAC planteja també l'impuls del [Llibre de l'edifici](#)⁴⁴ existent⁴⁵ com a obligació dels edificis de posar-se al dia en el marc de l'Agenda 2030, ja que el marc normatiu existeix per a l'obra nova, però no existeix per al parc edificat. Es tracta, segons la seva degana, *“d'un instrument creat per acompanyar cada comunitat de veïns durant tot el procés de rehabilitació del seu edifici. És un pla individualitzat per a cada edifici unifamiliar o plurifamiliar que consideri de manera holística els tres àmbits relacionats amb la millora de l'habitabilitat: la qualitat tècnica dels sistemes constructius i les instal·lacions, la qualitat funcional de les cases i l'eficiència en l'ús dels recursos, especialment, en l'energia i en l'aigua”*.

El Col·legi d'Arquitectes i el Col·legi d'Aparelladors, juntament amb el Col·legi d'Enginyers Industrials, proposen la creació d'oficines d'assessorament a les comunitats de veïns i la vehiculació d'ajuts per actuar en la rehabilitació i poder disposar d'habitatges saludables.

Carme Trilla, presidenta de la Fundació Hàbitat3, considera que l'Administració pública és la responsable última de garantir el dret a l'habitatge i, per tant, ha d'aplicar polítiques per poder fer-lo efectiu. Entre les mesures per incrementar l'oferta d'habitatge en lloguer sense perjudicar el propietari destaca donar garanties públiques als propietaris de pisos per tal que els posin en lloguer, oferir descomptes en l'impost de béns immobles per posar els pisos en lloguer i donar avals públics per impagament, si s'estableix un preu per sota del de mercat.

Pel que fa a la creació d'habitatge social, des de la Fundació Hàbitat3 es demana que l'Institut Català de Finances (ICF) obri línies de finançament específic per al lloguer social, davant de la manca de crèdit per part dels bancs comercials per construir lloguer social donat l'elevat risc que s'assigna a aquests crèdits. El lloguer social necessita a més a més una subvenció pública (ajuda en el finançament i una subvenció del servei). En relació amb la disponibilitat de terrenys, es reclama que els ens locals facin públic el seu patrimoni per llei, cosa que acceleraria els processos de transformació del sòl.

2.2.10 Reformes del sector de la salut

Segons recull el Cercle d'Economia en el seu informe, el sistema de salut *“s'enfronta a una difícil sostenibilitat per diversos factors: l'increment progressiu de la demanda, la cronicitat creixent dels nostres pacients, l'envelliment de la societat, la limitació de recursos davant d'un augment sostingut de la despesa sanitària, l'escassetat de professionals (metges, personal d'infermeria, etc.), l'obsolescència d'equipaments, tant tecnològics com hospitalaris, el baix nivell de digitalització o, també, les diverses ineficiències organitzatives del propi sistema de salut”*.

⁴⁴ Llibre de l'edifici és l'instrument d'informació de la vida útil de l'edifici. El Llibre de l'edifici està format pel conjunt de documents que n'acrediten l'estat de conservació, i conté les instruccions o recomanacions d'ús i manteniment que permetran allargar-ne la vida útil i evitar-ne la degradació. Actualment, les inspeccions tècniques d'edificis (ITE) s'ocupen de diagnòstics estructurals, però cal anar més enllà i conèixer els edificis des del punt de vista integral i energètic.

⁴⁵ [Impuls a la rehabilitació per fer front al canvi climàtic i la problemàtica habitacional](#).

Així, es proposen un seguit de reformes per tal de fer-lo més eficient i sostenible en diferents àrees: prevenció i educació, integració del sistema de salut i millores en la gestió.

En primer lloc, s'aposta per la promoció de polítiques de prevenció com a model sanitari, així com per donar un major impuls a l'educació sanitària, perquè, com diu el proverbi, val més prevenir que curar.

En segon terme, es vol promoure la integració del sistema de salut, on l'atenció primària hi ha d'ocupar un rol central, impulsant alhora el sector sociosanitari i el residencial per tal que hi hagi una continuïtat assistencial completa entre hospitals d'aguts, atenció primària i centres sociosanitaris i residencials. En aquest nou model es redefineix el paper de l'hospital d'aguts, que ha de centrar la seva activitat en la intervenció i en la cirurgia, minimitzant l'estada dels pacients. Així, en aquest nou model s'han de plantejar alternatives a l'hospitalització convencional, partint del plantejament segons el qual el pacient està sempre molt millor al seu domicili que a l'hospital.

Finalment, es proposa una major cooperació entre diferents nivells de l'Administració i compartir la informació de forma eficient (per exemple, assegurant la interoperativitat dels sistemes informàtics). A més, flexibilitzar la col·laboració publicoprivada en el sistema de salut pot permetre dur a terme amb rapidesa operacions que impliquen inversions o compres d'equipaments. També cal garantir la disponibilitat de coneixement expert, promoure la modernització del sistema sanitari basada en noves tecnologies i solucionar la manca de professionals i la precarietat en la contractació.

2.3 Selecció de projectes

Entre les propostes per a la selecció de projectes destaquen:

- Centralització (en positiu), guanys d'eficiència i eliminació de l'efecte "quota regional"
- Centralització (en negatiu), risc de perdre coneixement de la realitat econòmica, social i empresarial de cada territori i aparició de colls d'ampolla en l'acceptació de projectes
- Experts independents, inclosos experts internacionals, haurien de fer la selecció de projectes per evitar al màxim les interferències polítiques

El propòsit últim de la selecció de projectes hauria de ser *“una gestió eficient dels fons públics per aprofitar el seu potencial de cara al creixement econòmic i el necessari canvi de model productiu que aquests fons permeten afavorir”*, afirmen des del CEC.

Des d'IS Global es demana que *“la presa de decisions ha de ser consensuada i coordinada entre els diferents agents del sistema”*. Des del COAC afegeixen que cal que *“existeixi coordinació en les oficines de gestió entre diferents graus d'administracions, entre diferents agències col·laboradores i entre l'Administració i el sector privat. Cal una implicació multinivell de les administracions i una metodologia basada en comitès, on totes les parts implicades hi tinguin presència; unes taules territorials, on es tracti el tema més concretament; l'oficina de gestió i, finalment, un tècnic responsable i directe, associat al barri. En aquest sentit, és fonamental la implicació veïnal en els projectes, així com l'avaluació periòdica i calendaritzada de les accions”*.

Sota un entorn amb la implicació de diferents actors cal decidir si les decisions sobre projectes s'han d'adoptar de manera centralitzada o descentralitzada i, d'altra banda, quin rol han de tenir els comitès d'experts en el procés de selecció de projectes. En aquests dos àmbits es classifiquen les respostes obtingudes per part de les diferents institucions i organitzacions.

2.3.1 Centralització o descentralització

Des del punt de vista de l'organització territorial de l'Estat, l'IEF valora positivament que se centralitzi el procediment en el Govern d'Espanya per evitar la dispersió política que es produiria en cas contrari i que desembocaria en una considerable falta d'eficiència i eficàcia dels fons europeus per duplicitats de procediments.

FemCAT i Eurecat consideren que el fet que la selecció, el seguiment, l'avaluació i la coordinació dels projectes a presentar estigui centralitzada a la Presidència del Govern d'Espanya té *“efectes positius i negatius”* i, per tant, s'hauria de dotar d'un sistema de governança que equilibrés la descentralització amb una coordinació efectiva de les actuacions i els projectes. Si la gestió és completament centralitzada es corre el perill de perdre coneixement de la realitat econòmica, social i empresarial de cada territori. Alhora, s'alerta del risc de l'excessiva politització en el cas que la presa de decisions sigui centralitzada. Per contra, si l'assignació de fons es fa de manera

centralitzada (sobre una única circumscripció) sobre la base de la qualitat de les propostes rebudes, s'eliminaria l'efecte "quota regional" que distribueix els diners entre territoris amb criteris polítics i no segons les veritables necessitats o capacitats.

Alhora, si hi ha una excessiva centralització, es pot produir l'efecte coll d'ampolla en l'acceptació de processos, endarrerint així la presa de decisions, assenyalen des del Port de Barcelona. Per aquest motiu, proposen descentralitzar les inversions per territoris i per projectes.

De d'ACCIÓ aposten també per la descentralització de la gestió dels fons recordant que la pròpia presidenta de la Comissió Europea, la Sra. Ursula von der Leyen, així ho demanava el 12 d'octubre en el marc de la sessió plenària del Comitè de les Regions quan afirmava que “ *regions and cities will be at the core of Next Generation EU*”⁴⁶ (les regions i ciutats estaran al centre del Next Generation EU).

Com a mostra de l'èxit de la descentralització en la gestió de projectes, des de CERCA s'emfatitza que Catalunya ha desenvolupat d'una manera autònoma un sistema propi i efectiu d'R+D. De totes maneres, alerten del risc que corren els programes ICREA o el sistema de centres de recerca CERCA per la ingerència de lleis estatals o l'aplicació de criteris generals (com l'IVA o personal vinculat als centres) sense tenir en compte l'especificitat de les fundacions de recerca. Aquesta descentralització ha estat un dels motius que ha permès l'èxit dels investigadors catalans en projectes competitius d'R+D a Europa, on el resultat és 20%-30% superior a la dels mateixos investigadors en projectes del Plan Nacional, centralitzat, avaluat i coordinat segons els mateixos criteris que es proposen.

Des del CCCB, des de l'òptica del sector cultural, consideren també que la centralització és un mal sistema i que la selecció de projectes i la presa de decisions s'hauria de fer a partir d'un sistema concertat i àgil entre el Govern de l'Estat, els governs autonòmics i els locals, amb l'assessorament, si cal, d'experts independents, per tal que els projectes reflecteixin la realitat del país, siguin sostenibles i equilibrats territorialment i tinguin la capacitat transformadora que la crisi actual requereix.

2.3.2 Paper de la comissió d'experts

Des del Cercle d'Economia consideren “*absolutament necessària la creació d'una agència d'experts independents*” per tal de prendre mesures adequades per millorar l'assignació de recursos, assegurar que la seva distribució es fa seguint les millors pràctiques internacionals, que es fa de manera transparent i fent una avaluació del seu retorn tant social com econòmic. Aquesta agència independent d'avaluació de projectes hauria d'establir els criteris de selecció i

⁴⁶ [Discurs](#) de la presidenta von der Leyen a la sessió plenària del Comitè Europeu de les Regions a la Setmana Europea de les Regions i les Ciutats. 12 d'octubre de 2020.

avaluació de projectes que s'haurien de seleccionar de manera competitiva amb un impacte positiu sobre l'economia espanyola.

Des d'Eurecat consideren que les comissions d'experts poden jugar dos papers clau. Primerament, garantint que es prioritzin els projectes que compleixen les característiques inicialment esmentades. En segon terme, garantint la coordinació entre diferents propostes que s'hagin pogut presentar en clau territorial, generant, si s'escau, propostes de rang superior que incorporin accions de similar naturalesa procedents de diferents territoris.

Mercè Conesa, del Port de Barcelona, considera que les comissions d'experts independents han de ser causa d'acceleració i triatge dels millors projectes amb més viabilitat i més retorn social, ambiental i econòmic, assegurant els objectius per als quals han estat creats els fons Next Generation. Igualment, Andreu Mas-Colell considera que hi ha d'haver convocatòries públiques avaluades per experts, inclosos experts internacionals, i que seria òptim que s'organitzessin a través d'una agència independent, estil Airef, per evitar el risc de politització que, alerta, pot posar en risc la rebuda dels fons.

Des de CERCA alerten, però, que la participació d'experts independents lligats a grans empreses o corporacions pot ser una altra distorsió del sistema i una font de conflictes d'interès. Compaginar els interessos públics i els privats amb òrgans de selecció i avaluació independents consideren que és complex. Per evitar això i ser el més neutre possible (malgrat no estar exempt de problemes al dependre finalment de decisions personals), proposen que la part pública podria avalar projectes privats i comissions mixtes publicoprivades, els projectes mixtos.

Una posició lleugerament diferent adopta l'IEF, que considera que, tenint en compte l'experiència d'altres països europeus como Alemanya, Suècia, França o Itàlia, per tal que les qüestions d'interès general siguin prioritàries sobre les particulars és aconsellable la creació de grups de treball d'experts independents que comptin amb l'aportació directa del Govern de l'Estat. Per aquest motiu, proposen establir equips mixtos, en els quals el Govern d'Espanya treballi juntament amb una representació de màxim nivell en l'àmbit empresarial, econòmic i social. La participació de destacats empresaris, directius i experts econòmics és imprescindible, tal i com es va proposar a l'informe [*El impulso del empleo y el relanzamiento de la empresa: algunas reflexiones para la acción*](#), presentat per l'IEF juntament amb l'IESE Business School el passat 28 de maig. Des de La Fira consideren també que s'ha d'incorporar als comitès de decisió de les organitzacions econòmiques i socials, de les representacions territorials (Federación Española de Municipios y Provincias (FEMP) i consells interterritorials) i de les diferents administracions.

Pel que fa a Catalunya, FemCAT considera que la Generalitat de Catalunya ha de disposar del seu grup d'experts proactiu cap a l'Administració i l'empresa per estimular l'aparició de projectes, tant mirant d'accelerar la posada en valor de projectes públics com publicoprivats que s'hagin pogut parlar anteriorment, com infraestructures que poden haver arribat a ser

pressupostades però no executades, o projectes empresarials que se li hagin pogut presentar recentment i per als quals no hi hagués aleshores marge de maniobra.

Tant Anton Gasol, del CEC, com Joan Romero, d'ACCIÓ, coincideixen en valorar positivament la creació d'una comissió d'experts per part de la Generalitat de Catalunya, un òrgan col·legiat que té per objectiu promoure i identificar projectes que optaran a aconseguir recursos del Next Generation EU i que està format per 14 professionals de prestigi internacional en l'àmbit privat. Aquestes comissions són un gran exemple de col·laboració publicoprivada, que és la base sobre la qual s'han d'articular aquests ajuts.

Annex I

El passat 7 d'octubre el Govern d'Espanya va presentar l'esborrany del Plan Nacional de Recuperación, Transformación y Resiliencia que s'estructura en quatre eixos transversals (transició ecològica, transformació digital, igualtat de gènere i cohesió social i territorial) i compta amb deu polítiques palanca:

1. Agenda urbana i rural i lluita contra la despoblació
2. Infraestructures i ecosistemes resilients
3. Transició energètica justa i inclusiva
4. Una Administració per al segle XXI
5. Modernització i digitalització del teixit industrial i de la pime, recuperació del turisme i impuls a una Espanya com a nació emprenedora
6. Pacte per la ciència i la innovació. Reforç a les capacitats del Sistema Nacional de Salut
7. Educació i coneixement, formació contínua i desenvolupament de capacitats
8. Nova economia de les cures i polítiques d'ocupació
9. Impuls de la indústria de la cultura i l'esport
10. Modernització del sistema fiscal per a un creixement inclusiu i sostenible

Per a cada una d'aquestes polítiques palanca s'obriran convocatòries competitives per a la selecció de projectes per a un creixement sostenible i inclusiu.

Annex II⁴⁷

Per garantir la correcta execució i canalització dels fons, es reforçaran i es crearan estructures d'execució, seguiment i coordinació que haurien de permetre la col·laboració interministerial, publicoprivada, amb les comunitats autònomes i les entitats locals. El sistema de governança que ha dissenyat l'Estat inclou:

- Comissió Interministerial per al Fons de Recuperació, presidida pel president del Govern d'Espanya.
- Unitat de Seguiment del Fons de Recuperació, dependent de la Presidència del Govern.
- Conferència Sectorial de Fons Europeus, amb les comunitats autònomes, liderada per la ministra d'Hisenda.
- Reforç del diàleg social entre el Govern i els agents socials. S'activaran fòrums o consells consultius d'alt nivell en els principals sectors implicats, amb representants dels agents socials, el sector privat i la societat civil, com ara espais de debat, assessorament i seguiment dels programes.
- Incorporació del Fons de Recuperació als treballs de les conferències de presidents. També les entitats locals participaran del procés de governança.
- Detecció dels colls d'ampolla administratius i regulatoris, per poder executar el Fons de la manera més àgil.

⁴⁷ Informació obtinguda de Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda. "[Presentació de projectes en el marc estatal. Com és el sistema de governança dels fons europeus que ha dissenyat Espanya?](#)".

- Mecanismes de control parlamentari periòdics al Parlament, a través de la Comissió Mixta per a la Unió Europea, sobre execució i resultats del pla.

Alhora, s'impulsarà la cogovernança amb les comunitats autònomes per a l'execució dels fons, a través d'una **conferència sectorial específica**.

Els PGE de cada any mostraran, en les partides pressupostàries dels ministeris, les dotacions financeres de l'MRR en què se'n detallin els programes, les convocatòries, els programes marc, els convenis, etc.

En les àrees de competències de les comunitats autònomes, aquestes signaran convenis amb els ministeris implicats per a la gestió i l'execució dels fons de l'MRR, que hauran de respondre a les fites i metes determinades en el pla nacional.

Les entitats locals participaran en la proposta i el desenvolupament dels projectes. Per això, s'articularan mecanismes de col·laboració que posin a la seva disposició, en l'àmbit de les seves competències, una part dels fons europeus.

Contacte:

Public-Private Sector Research Center (PPSRC)

Email: ppsrc@iese.edu